DEC 27 1955

VIENYBĖ

LXIX M. 49 N. 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. 1955 M. GRUODŽIO (DEC.) 23 D. KAINA 10c.

DABAR

"Kalėdų dvasia"
Pranašo šviesa
Prieš 335 metus
Žuko atsiminimai

JUOZAS TYSLIAVA

Jau gruodžio mėnesio pradžioje Kalėdų dvasia apsireškia mieste ir kaime.

Bet ypač mieste ji anksti pasirodo.

Giedodama, dainuodama, skambindama ir elektros žiburiais šviesdama, ji eina gatvėmis, bulvarais, parkais ir net dangoraižių stogais.

Kalėdų dvasia, lyg įsiūbuota jūrų vilnis, ritasi skersai ir išilgai krikščioniškąjį pasaulį.

Ir kai tos 23 triukšmingos dienos sueina į vieną tylią naktį, žmogus ilgisi. Tada jis, lyg tas Runebergo apdainuotas sucmis, žiūrėdamas į žvaigždes, ieško laimės savo širdyje.

Bet laimė. Kas ji?

Ar tas, ko mes ieškome ir nerandame, ar tas, nuo ko bėgame, bet kelyje sutinkame?

***

Viena didžiausių mįslių žmonijos istorijoje buvo, yra ir, atrodo, dar ilgai bus — tai Kristaus gimimas, gyvenimas ir mirtis.

Giovanni Papini, tas pats, kuris dabar mėgina "reabilituoti" velnią, sako, kad jeigu Kristaus ir nebūtų buvę, tai žmogus, kuris jį išmislijo, yra Kristus...

Ir nekrikščionys, pavyzdžiui, Mahometo sekėjai, skaitydami savo Koraną, negali praeiti tylomis pro šį Betlejaus tvarte gimusį kūdikį, kuris vėliau stebuklingo pranašo šviesa nuskraidrino žemės kamuolį.

Net tie, kurie nepriklauso jokiam maldos namui, bet ieško gėrio gyvenime, negali praeiti, jo nepastebėję, jo šviesos nepaliesti.

Tiek to. Taika ir ramybė tegu bus tiems, kurie iš tikrųjų tos taikos ir tos ramybės troškta.

***

Skersai nuo Cape Cod smaigalio, ties dabartiniu Plymouth, Mass. paplūdimiu, prieš 335 metus, prieš pat Kalėdas, atplaukė Mayflower laivas su vadinamais piligrimais, kurių buvo apie 100 vyrų ir moterų.

Tai įvyko 1620 m. gruodžio 21 d.

Atvykę iš Olandijos, kur jie, bėgdami nuo religinių persekiojimų Anglijoje, jau kartą buvo įsikūrę, tolerancija, deja, taip pat nepasižymėjo. "Mayflower Compact", kurį jie, prieš išlipdami į krantą, pasirašė, faktinai buvo kertinis akmuo būsimosios Massachusetts valstybės teisynui.

Reikia pasakyti, kad "piligrimų dvasia" iš dalies tebejaučiama visoje Naujojoje Anglijoje.

Ir vargiai, ar istorija pamirš tą raganų gaudymą, kurį jie, tie pirmieji kolonistai, praktikavo.

***

Pulk. K. Žuko atsiminimai, dabar spausdinami Montrealio Nepriklausomoje Lietuvoje, yra įdomūs.

Bet jo, kaip ir daugelio atsiminimų rašytojų, atmintis taip pat šlubuoja. Buvęs Lietuvos Krašto Apsaugos ministeris, rašydamas apie "Raseinių respubliką", įkurtą 1918 m. rudenį, pav., sako:

"Paštas gerai veikė ir jau vieton lenkiško laikraščio pradėjome gauti iš Vilniaus savo oficiozą 'Lietuvą', iš kurio sužinojome apie sudarymą Lietuvos vyriausybės".

Šis K. Žuko "žvilgsnis praeitin", kaip tuojau matysite, ne visai tikslus.

Lietuva, kaip vyriausybės oficiozas, pradėjo eiti 1919 metų pradžioje ir tai Kaune, ne Vilniuje.

"Apie sudarymą Lietuvos vyriausybės" K. Žukas, greičiausiai, bus sužinojęs iš Lietuvos Aido, kuris tada buvo leidžiamas Vilniuje.

KARO DEBESYS RENKASI VIRŠUM IZRAELIO GALVOS

Kur Kristus su apaštalais gaudė žuvis, dabar žydai su arabais kraują laisto. — Sirija kaltina Izraelį ir atrodo, kad karas Šventoje žemėje neišvengiamas. — Vakariečiai palaiko arabų pusę.

Senoje Judėjos žemėje, dabartiniame Izraelyje, vyksta stropus ruošimasis karui. Ir tai yra todėl, kad arabų valstybės, ypač Egiptas ir Sirija, taip pat paknibdstais ruošiasi karui su naująja žydų valstybe toje Šventoje Žemėje.

Ties Galilėjo ežeru, kuris Biblijoje vadinamas jūra ir kur savo laiku Kristus su apaštalais žvejojo, neseniai įvyko kruvinas žydų susirėmimas su sirijiečiais. Izraelitai, keršydami už ankstyvesnius sirijiečių puolimus, neseniai įsiveržė į Siriją ir nužudė 49 jos karius.

Sirija, kuri, kaip ir Izraelis, yra Jungtinių Tautų narys, dėl to pakėlė triukšmą. Jos įteiktas Jungtinėms Tautoms skundas dabar yra svarstomas ir, atrodo, kad didžiosios valstybės, Amerika, Anglija ir Prancūzija, šį kartą palaiko Sirijos pusę. Net kalbama apie ekonomines sankcijas, kurias Sirija reikalauja pritaikyti Izraeliui.

Tuo tarpu Jungtinių Tautų įgaliotinis Palestinos paliauboms prižiūrėti, gen. Burns, taip pat kaltina Izraelį. Jis sako, kad Izraelio kariuomenė, įsiverždama į Siriją, "sąmoningai" sulaužiusi paliaubų sutartį ir kad, jo manymu, dėl to galįs kilti "tikras karas".

Gen. Burns nurodo ir kitus tris panašius puolimus, Izraelio kariuomenės įvykdytus prieš Egiptą. Kiekvienu atveju izraelitai, sako Burns, užpuolę egiptiečius netikėtai ir, padarę didelių nuostolių, sugrįžę į savo bazes.

Aplamai imant, įtampa tarp Izraelio ir arabų valstybių vis didėja, karo debesys virš Šventosios žemės tirštėja ir atrodo, kad netrukus ten gali kilti kruvina audra.

Kaip jie saugoja Lietuvos sieną

Lietuvos siena nuo Lenkijos saugojama net trimis spygliuotomis vielų užtvaromis. Užtvaros siekia beveik iki 3 m aukščio. Jomis taip pat leidžiama aukštos įtampos elektros srovė. Iš vienos ir iš kitos pusės eina vad. "mirties zona", kuri išarta ir išakėta: jei kas eitų — tucj būtų matyti pėdos. Pasienis saugojama su šunimis, kulkosvaidžiais, prožektoriais, automatine signalizacija etc.

Princesė Margaret, neseniai dalyvausi naujo 22,000 tonų britų keleivinio laivo Carinthia atidarymo iškilmėse, buvusi labai geroje nuotaikoje ir todėl manoma, kad ji jau pasigydžiusi "sulaužytą širdį".

Partizanai žūsta, bet nepasiduoda

Pernai į Pagėgius buvo atgabenti trys nušauti partizanai su lietuvių karių uniformomis. Jie buvo suversti Pagėgių turgavietėje — ir milicija ragino žmones eiti jų pažiūrėti, bene kas nors juos atpažins.

Apie Tauragę miškai iškirsti juostomis, o patys kirtimai iššvarinti lyg dalgiu — matyti, tam, kad, prireikus, būtų lengviau gaudyti "miškinius".

● Tarptautinis tribunolas, neseniai dovanojęs bausmę nacių generolui Sepp Dietrich, dabar svarsto pulk. Jochim Peiper paleidimo bylą. Šis nacių pulkininkas buvo pasmerktas kalėti iki gyvos galvos už įsakymą nužudyti 160 beginklių amerikiečių karo metu Belgijoje.

● Penkių dienų riaušėse, vykusiose Jordano sostinėje, 41 asmuo užmuštas ir 150 sužeistų.

VARDAI IR FAKTAI LIETUVOJE

— A. Gricius lapkričio 13 d. Tiesoje rašo, jog Vilniaus teatrui sukako 15 metų "tarybinės" veiklos sukaktis. Per tą laiką buvę teatre pastatyta 14 lietuviškų veikalų, neskaitant viso kito rusiško repertuaro.

— Vilniaus teatre yra tokių "laipsnių" aktorių: J. Siparis —"TSRS liaudies artistas", K. Kymantaitė ir J. Rudzinskas — "LTSR liaudies artistai", G. Jackevičiūtė, E. Grikevičiūtė, O. Juodytė, L. Kupstaitė, A. Leimonaitė, T. Vaičiūnienė, N. Vosyliūnaitė, V. Derkintis, S. Jukna, J. Kavaliauskas, A. Kernagis, B. Lukošius, N. Nakas, V. Tamaliūnas, P. Zulonas ir kiti — "LTSR nusipelnę artistai".

— Žemės ūkio akademijos lapkričio Žemės ūkio specialistas 27 nr. buvęs akademijos politruko Laukevičiaus konfiskuotas, nes redakcija "ne tuo tonu" parašiusi apie politruko draugus, — pranešama Tiesos 269 nr.

— Pjesių konkurse A. Griciui teko 25.000 rublių už dramą "Karšta vasara". A. Bieliauskas, J. Grušas ir A. Liobytė gavo po 10.000 rublių.

— Pagal Maskvos dūdą ir vilniškė Tiesa skundžiasi, jog nauji pastatai Vilniuj, Klaipėdoj ir Šiauliuose "perkrauti nereikalingomis dekoratyvėmis detalėmis". Esą tokie namai brangiai kaštuoja valstybei.

— Lapkričio 11 d. Tiesos nr. meluojama, jog "iki tarybų valdžios atkūrimo Ukmergės apskrityje buvo viena gimnazija..." Nepriklausomybės laikais vien Ukmergės mieste veikė 3 gimnazijos: lietuvių, lenkų ir žydų, neskaitant kitų mokslų įstaigų.

— Tiesoj pranešama, jog prieš 10 metų "užprojektuota" Kauno hidroelektrinė stoties statyba ant Nemuno pagaliau pradedama. Dabar esą sudaryti planai statybos darbininkų gyvenvietei įrengti. Rusai iš Maskvos atlieka tiriamuosius darbus.

— Poznanės universiteto prof. J. Otrembskis, lituanistas, lapkričio mėn. lankėsi Vilniuje.

— Skaudvilės rajono Šašaltonių kolūkio pirm. V. Gedvilas buvo apskųstas vogęs kolūkio turtą ir teismo nubaustas 10 metų kalėti. Iš jo, esą, be to išjieškota "kolūkio naudai 13.000 rublių". Kartu su Gedvilu nubausti A. Norkus ir J. Girdžius.

Prezidentas Eisenhoweris savo farmoje, Gettysburg, Pa., spausdamas auksinį telegrafo mygtuką, uždegė Tautinės Bendruomenės Kalėdų eglutę (kampe), stovinčią Baltųjų Rūmų pusėje.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

"IR SAVO PIRMAGIMĮ PAGULDĖ ANT ŠIENO, NES JIEMS NEBUVO VIETOS UŽEIGOJE."

APLINK PASAULĮ

● Prezidentas Eisenhoweris prieš pat Kalėdų šventes gavo ketvirtą anūką. Mj. John Eisenhowerį, prezidento sūnų, gruodžio 22 d. žmona apdovanojo dukra.

● Gruodžio 20 d. Paragvajuje įvyko sukilimas, kurį prezidento Alfred Stoessner šalininkai likvidavo. Ši Pietų Amerikos respublika iki šiol yra mačiusi daugiau kaip 100 sukilimų. Tik du prezidentai yra išbuvę savo terminus, nenuversti.

● Naujai išrinktasis Brazilijos prezidentas Kubitschek, jei tik jis bus patvirtintas ateinančių metų pradžioje, ruošiasi 18 dienų kelionei po Jungtines Valstybes ir Europą.

● Sovietų Sąjungos Aukščiausios Tarybos (parlamento) sesija, turėjusi įvykti šį penktadienį, atidėta pirmadieniui, idant premjeras Bulganinas ir komunistų partijos vadas Chruščiovas, po mėnesio kelionės Azijoje, galėtų pailsėti.

● Prancūzijos rinkimų kampanijoje labai agresyvų vaidmenį vaidina sąjudžio su aukštais mokesčiais kovoti vadas Pierre Poujade.

● Prancūzų aviacijos technikai perėmė į savo rankas Orly aerodromo bokštą, į pietus nuo Paryžiaus, nes civilinių tarnautojų streikui įvykus, jo radijas neveikė 43 dienas.

● Premjeras Nehru parlamentui pranešė, kad jis pasiuntęs Jungtinėms Valstybėms notą, ryšium su Valstybės sekretoriaus Dulles ir Portugalijos užsienio reikalų ministerio Cunha pareiškimu, liečiančiu Goa klausimą.

● Taikos komitetas" komunistinėje Mongolijoje reikalauja, kad tautinė Kinija būtų pašalinta iš Jungtinių Tautų tarpo.

● Japonijos komunistų partijos organas Raudonoji Vėliava prašo paramos. Laikraštis turįs 33,000 dolerių skolos, o skaitytojai, neužsimokėję prenumeratos, esą skolingi 140,000 dolerių.

● Nuo liepos mėnesio pradžios iki lapkričio mėnesio pabaigos Formozos saloje sulaikyti 42 asmenys, kaltinami komunistine veikla.

● Belgijos vyriausybė nutarė parduoti ginklus Egiptui ir Izraeliui lygios proporcijos pagrindu. Bet iki šiol belgai parduoda ginklus tik Egiptui.

● Alžyre tebevyksta kruvinos kovos tarp sukilėlių ir prancūzų kariuomenės. Tik šią savaitę abiejose pusėse žuvo apie 100 žmonių.

Mj. gen. Ed. Lonardi, kurio vadovaujama Argentinos kariuomenė nuvertė Perono valdžią, atvyko į New Yorką gydytis. Vėliau, kaip žinoma, Lonardi nuvertė kiti karininkai.

Žuvo M. Skardžiuvienė

Gruodžio 13 d. rytą Clevelande tragiškai žuvo Vienybės bendradarbio prof. Pr. Skardžiaus žmona Marija. Kaip ir kiekvieną rytą, Marija Skardžiuvienė ėjo į darbą ir gatvėje, prie pat lietuvių salės, ją užmušė pravažiuojantis automobilis.

Velionė paliko vyrą ir dukterį, kuri yra ištekėjusi.

Vienybė reiškia užuojautą prof. Pr. Skardžiui ir jo dukteriai.

● Žymus japonų budistų kunigas Ensho Fukuyoshi, nenorėdamas turėti reikalų su okupacine amerikiečių kariuomene, slapstėsi ištisus 10 metų. Bet šiomis dienomis jis apleido savo slėptuvę ir nuvyko pas amerikiečius į Camp Otsu. Jis buvo taip sužavėtas amerikiečių priėmimu, kad paprašė leisti jam pasilikti su amerikiečiais Kalėdų šventėms.

● Sudanas, kurį daugiau kaip 50 metų valdė britai ir egiptiečiai, šią savaitę pasiskelbė nepriklausoma valstybe.

● Tarp Jugoslavijos ambasadoriaus Maskvoje ir kai kurių Sovietų vyriausybės narių įvyko ginčas, atkreipęs užsienio diplomatų dėmesį. Sakoma, šis ginčas iš dalies paryškinęs tuos esminius skirtumus, kurie tebėra tarp Jugoslavijos ir Sovietų Sąjungos. Vidič, Jugoslavijos ambasadorius, tarp kita pasakęs: "Sovietų Sąjungos dirbtuves tvarko valdžia, o Jugoslavijos — pačių darbininkų tarybos".

● Bavarijos policija suėmė žydų rabiną Aaron Ohrenstein, mėginusį pabėgai į Šveicariją. Mat, jis kaltinamas pasisavinęs dalį pinigų skirtų nuo nacių nukentėjusiems žydams šelpti.

KAMBARYJE VIEŠPATAVO TYLA

P. PILKALNIS
Australija

Susėdus prie Kūčių stalo, Rudokas sunkiai ranka padaręs didelį kryžių, balsiai pradėjo maldą.

Baigęs, Rudokas be žodžių vėl padarė kryžių ir, nuo gražiausios lėkštės paėmęs plotkelę, padavė atsilaužti motinai. Ši savo ruoštu siūlė plotkelę kitiems šeimos nariams. Kambaryje viešpatavo tyla.

Rudokas norėjo kažką sakyti, kai staigus Aro lojimas ir beldimasis į duris nutraukė žodį. Visi sužiuro į tėvą.

— Arai, eik šalin. Kas ten? — Kietai paklausė Rudokas, jau stovėdamas prie durų.

— Aš, Antanėlis,— atsiliepė iš lauko vos girdimas balsas.

—Pfu—, tai nugąsdinai. Galvojau, kad kokie piktžmogiai. Juk nuo Vilniaus dar ir dabar visokių atsibasto.

— Atleiskit, kad kūčiaut sutrukdžiau. Pamačiau žiburį ir užėjau pasišildyti. Žinau, Rudokas niekada šunimis neužpiudys, — jau vidury pirkios užsikosėdamas teisinosi Antanėlis.

— Ateik arčiau, Antanėli. Šlinkis užstalėn — pakūčiausim drauge. Kodėl anksčiau neatėjai, — kvietė Rudokienė.

Visa apylinkė pažinojo Antanelį. Gyveno vienas — nei giminių, nei artimųjų neturėjo. Niekas nežinojo iš kur jis kilęs, kiek jam metų ir net jo pavardės. Kokio smalsuolio paklaustas, jis atsakydavo: "Esu Antanėlis, kur gyvenu, ten mano namai, o kur numirsiu, ten bus kapai." Neelgetaudavo Antanėlis —vasarą kasdavo Marcėnų sklypininkams griovius, šulinius padėdavo darbymety, žiemą kapodavo žabus, nieko už darbą neimdamas. Devėjo jis senus, lopas ant lopo, bet švarius drabužius ir visada būdavo nusiskutęs, susišukavęs. Visi mėgo Antanėlį. Rudens ar žiemos vakarais kiekviena sodyba laukdavo jo pasakojimų.

Ir visokių šnekų buvo apie jį: vieni tvirtino jį kunigų seminarijoje buvus, nes mokėjo gražiai paskaityti ir prašymus rašydavo, kiti vargoninku, nes Antanėlis ir smuiku ir vargonais pagrodavo. Jokių dokumentų jis taip pat neturėjo. Vieną kartą naujai atkeltas policininkas, paklausęs jo dokumentų, išgirdo trumpą atsakymą: "Aš esu Antanėlis". Stropus pareigūnas nutempė vargšą į areštinę. Kitą dieną Antanėlis vėl atgavo laisvę, o miestelis turėjo šnekų ir juoko.

Baigus kūčiauti, vienas iš šeimos ištraukė ilgą šieno šiaudelį ir, dėliodamas pirštu, skaičiavo kiek dar gyvensiąs. Juo pasekė kiti, tik Antanėlis sėdėjo susimąstęs. Visi pradėjo jį prašyti, kad ir jis paburtų. Kiek delsęs, pakišo ranką po staltese ir ištraukė ilgą šiaudelį, bet jis nulužo prie pat Antanėlio nago. Rudoko šeima nuleido galvas. Slegianti tyla viešpatavo troboj.

— Netikiu jokiems burtams, — užsikosėdamas prabilo Antanėlis, — o vis tiek skverbėsi mintis, kad kitų Kūčių duonos nebevalgysiu.—

— Na, ką čia, Antanėli. Dar ir mane pragyvensi, o kitom Kūčiom tai jau nesivėluok, — mėgino juokauti viena dukterų.

— Kažin? Jaučiu jau giltinės dalgį po kaklu. Nebejaunas esu. Nebereiks Marcėnų šunis lodyti. Įkyrėjau žmonėms. Dirbti nebegaliu, maža iš manęs nauda. Laikas jau būtų keliauti į ten, kur visi vėl susitiksime,— įbedęs akis į sienoje kabantį vytį Antanėlis, minutėlę patylėjęs, tęsė toliau.

— Niekas nežino mano pavardės, niekas nežino iš kur esu. Rudokai, tu mane laikei savu. Tavo vaikai buvo man anūkais o, štai, Kazienė man net geresnį kąsnį pataikydavo. Pats tave aš kartais pamiršdavau, kad esu vienišas, kaip tas galulaukės beržas, kad neturiu nei giminių, nei bendro. Aš su jumis kartu džiaugdavaus ir kartu liūdėdavau. — Užsikosėjęs nutilo ir tik po valandėlės silpnesniu ir graudesniu balsu vėl prabilo.

—Lyg sakyte kas sako, neilgai jus matysiu, todėl, nenorėdamas savo paslapties nusinešti į kapą, Rudokai, aš tavo šeimai ją noriu pasakyti.

— Ne taip kadaise atrodė Marcėnai, o ne. Rūmai buvo švarutėliai kaip stiklas. Sodą prižiūrėjo keturi daržininkai. Kur dabar Darulio vištinės, ten buvo gėlynas. Didelis gražus gėlynas... Tevui mirus, dvarą paveldėjau aš.

— Marcėnų ponaitis? — lyg nesitikėdamas sukuždėjo Rudokas. Mergaičių akys išsiplėtė nuostaba. Rudokienei iš rankų iškrito indas, o berniukas sutrikęs kraipė galvą kartodamas "Marcėnų ponaitis, Marcėnų ponaitis".

— Taigi, aš esu Marcėnų ponaitis, kuris kadaise tik ketvertu važinėdavo, ūždavo Paryžiuje, Vienoje, Maskvoje ir kituose dideliuose linksmybėmis pertekusiuose miestuose, kuris per dienas medžiodavo Labeikių giriose ir kurį visi gerbė, mylėjo.

Visa Rudoko šeima tebesėdėjo tyli ir nuostabos pilnomis akimis sekė kiekvieną Antanėlio judesį. Ir Antanėlis nutilo. Atrodė, kad jis ieško žodžių.

— Perėmęs dvarą, nustojau trankytis po užsienius. Tik reikalais dažnai važinėjau į Vilnių. Buvau jaunas ir didelio, nepraskolinto dvaro savininkas. Geriausių namų durys pačios prieš mane atsidarydavo. Viename gubernatoriaus Muravjovo suruoštame baliuje susipažinau su jo giminaite Nata. Pažintis virto meile. Nuo tada man nerūpėjo nei dvaro, nei Lietuvos reikalai.

Vasarojant ji atvyko į Marcėnus. Jaučiaus aš tą vasarą be galo laimingas.

Rudeniop Nata grįžo į Vilnių. Dvare be jos pasidarė tuščia ir nyku. Nerasdamas ramybės, ir aš daugiau dienų leidau Vilniuje, negu dvare. Sodininkai nespėdavo auginti gėlių, kurias aš siųsdavau Natai. Be jos neišsivaizdavau gyvenimo. Viename pokylyje aš paprašiau jos rankos. Ji priėmė mano pasiūlymą. Aš galvojau, kad tai laimingiausia valanda mano gyvenime. Tariantis dėl vestuvių, ji paprašė, kaip meilės įrodymo, užrašyti jai Marcėnus. Ir aš, nors motina ir priešinosi, padovanojau jai dvarą ir buvau laimingas ją tuo pradžiuginti.

Per Kalėdas Marcėnuose ūžė. Tokios puotos dar Marcėnai nebuvo regėję. Pusmetį mes tematėme tik vienas kitą.

Vieną birželio vakarą į Marcėnus atvažiavo mano mokslo draugai, kuriuos jau buvau bepamiršęs. Vėl suūžė Marcėnai. Draugai sugebėjo įtikti Natai, o mane išsivedę valandėlei į sodą, pasakojo apie tautinės lietuvių sąmonės kilimą ir kovą prieš caro valdžią. Prašė mano pagalbos. Nors jau ir ne Muravijovas valdė Vilniaus gubernią, bet mano padėtis buvo tvirta. Aš sutikau. Marcėnai tapo lietuviškų knygų punktu. Jokiam, net ir budriausiam caro sargui nė į galvą negalėjo ateiti, kas vyksta dvare. Aš vis daugiau ir daugiau įsitraukiau į veiklą. Naktimis vežiodavome knygas laikraščius, o balių metu Marcėnuose posėdžiaudavo valdžios keikiami litvomanai.

Nuo Natos, draugų prigrąsytas, viską slėpiau. Ji mėgo mano draugus ir visada jais džiaugdavosi, kartais net man sukeldama pavydą.

Kūčių dieną turėjo susirinkti mano visi bičiuliai pasitarti ir taip pat praleisti Kalėdas. Tą Kūčių dieną, kaip ir šiandien, pustė. Nei iš Vilniaus, nei iš kitur svečių nesulaukėme. Nejaukios buvo Kūčios. Kažkoks blogas nujautimas slėgė ne tik mane, bet ir motiną bei tarnus.

Pakūčiavus ir besišildant prie židinio, staiga į svetainę įsiveržė būrys žandarų. Jiems ir mano žmonai ši naktis nebuvo šventa.

— Gubernatoriaus vardu turim padaryti pas jus kratą ir suimti jūsų svečius,— atraportavo pristavas ir įsakė daryti kratą. Pats su dviem žandarais pasiliko svetainėje ir niekam neleido išeiti. Motina, nieko nežinodama, laikėsi ramiai, bet žvilgsniais tarsi manęs klausė: "Kodėl? Kas?"

Mane stebino žmonos šaltumas. Ji, kuri alpdavo dėl menkiausio niekniekio, dabar vyriškai laikėsi. Priėjęs pabučiavau ją.

Žandarai dvi valandas kratė dvarą. Mane juokino jų pastangos ir aš buvau visai ramus, tik galvojau, kaip pranešti draugams, kad jie neįkliūtų.

Kada atėjęs žandarų vyresnysis pranešė, jog jokių knygų dvare ir kumetyne nerado, aš, dirbtinai nustebęs, tariau:

— Ką, jūs ieškote knygų? Štai, jų visa biblioteka!

— Ne tų mums reikia, — o lietuviškų, — mandagiai atsiprašė pristovas ir jau ruošėsi išeiti. Staiga Nata, kuri buvo pasiryžusi už mane šokti į ugnį, atsistojo ir, pirštu rodydama į židinį, sušuko: "Užgesinkit ugnį ir išardykite židinio padą, — ten knygos, ten dokumentai."

Nė perkūno trenksmas tą naktį nebūtų nustebinęs daugiau, kaip šalia stovinčios žmonos išdavimas. Mano ateitis aiški. Sibiras, kalėjimas. Ne, gyvas nepasiduosiu! Ištraukęs ginklą, kurį, dėl visa ko kratos metu buvau pasiėmęs, šoviau į pristavą. Šūvis, stumtelėjus Natai man per ranką, pataikė į prie židinio sėdinčią motiną.

Antanėlis nuleido galvą ir valandėlę tylėjo, o kada atsitiesė, jo skruostu ritosi dvi stambios ašaros.

—Motina be žodžio sukniubo, — jos girdimu balsu tęsė toliau, — aš puoliau prie jos, bet šautuvo buožės smūgis mane sulaikė.

Sąmonę atgavau rogėse. Rankos buvo suristos. Tylėdamas sekiau kelią. Važiavome Vilniaus link. Visą kūną varstė speigas, o sąnariuose jutau begalinį skausmą. Viską prisiminęs, šokau iš rogių, bet smūgis vėl mane užmigdė iki miesto.

— Pirmomis dienomis kalėjime daužiaus, lyg žvėris. Man sunku buvo suprasti. Mylinti žmona išdavikė. Motina žuvo nuo ją mylinčio sūnaus rankos. Kas išdavė mane, kas nukreipė šūvį į motiną, šūvį skirtą mano tautos budeliui?

Atsikvošėjau, bet per vėlai. Supratau motiną ir jos nenorą svetimtautės marčios. Supratau, kad didžioji mūsų tautos nelaimių ir kančių priežastis yra Rusija. O Nata—didžiojo koriko giminaitė... Kas atsitiko su draugais? Kas dėjosi Marcėnuose, senoje Giedrių giminės gūžtoje? Viskas susimaišė, ir mano protas aptemo.

Kada grįžau, apžėlęs ir nuplyšęs, į Marcėnus, mane užpjudė šunimis. Prie parko susigūžęs, verkiau lyg vaikas. Buvo šaltas ir drėgnas ruduo. Dvarą valdė svetimi žmonės, čiulpdami iš jo visokias gėrybes ir naikindami istorines vertybes. Buvau bejėgis.

Valandėlę Antanėlis nutilo. Jo sudžiūvę skruostų raumenys konvulsiškai trūkčiojo. Žilą galvą nuleido ant krūtinės, kuri kilnojasi. Jis viską dar kartą pergyveno ir atrodė žymiai senesnis... Nušluostęs nuo skruosto ašaras, vėl prabilo:

— Kada pradėjo Marcėnus dalinti savanoriams, aš vėl radau prasmę gyventi ir dirbti. Nežuvo mano darbas, įdėjos ir kančios. Marcėnų laukuose dygo sodyba po sodybos. Kiek jėgos leido, stojau į talką naujakuriams. Džiaugiausi, kad Giedrių palikimas tenka tiems, kurie už Lietuvą liejo kraują, kurie apvainikavo atgimimo darbą ir pateisino pirmųjų klaidas.

Jaučiu, kad reikės su Marcėnais skirtis. Rudokai, palaidok mane Giedrių šeimos kape. Palaidokit kaip pridera laidoti paskutinįjį Giedrių. Ne dėl to, kad aš to norėčiau, bet šeimos garbės ir senelių tradicijų aš nenoriu laužyti. Štai laidotuvėms,— padėjo ant stalo mazgelį ir pakilo eiti.

Niekas iš Rudoko šeimos nedrįso sutrukdyti jo paliktą tylą ir jį sulaikyti.

Tylų Kalėdų rytą žmonės grįžo iš Piemenėlių miškų. Vieškeliais linksmai skambėjo žvangučiai, kurių jau nebegirdėjo ant aplūžusių Marcėnų dvaro laiptų sustingęs Antanėlis.

Monaco princas Rainier III New Yorke.

ALGIRDAS BRAZIS, operos solistas, kurio puikiu balsu vėl turės progos gerėtis mūsų publika Vienybės 70 metų sukakčiai paminėti koncerte, 1956 m. vasario 5 d. Webster Hall, New Yorke.

JAV Sveikatos Įstaigos medicinos patarėjas, dr. C. C. Dauer tiki, kad pastarųjų 15 metų bėgyje sulfonamidai ir antibiotikai išgelbėjo daugiau kaip pusantro milijono žmonių gyvybę. Jis sako, kad išgelbėtųjų asmenų trys ketvirtadaliai būtų mirę dėl plaučių uždegimo ir influezos. Taip pat jis apskaičiuoja, kad šie vaistai išgelbėjo 76,000 motinų gyvybę, sirgusių gimdymo drugiu ar užkrėtimu ir apie 136,000 asmenų, sirgusių sifiliu bei 90,000 sirgusių aklos žarnos uždegimu.

***

Tas yra turtingas, kuris žino, kada jam pakanka.

Siuntiniai į Lietuvą

Lietuvių bendrovė Overseas Cargo Co. siunčia į Lietuvą ir kitus Europos kraštus siuntinius su angliška medžiaga kostiumams, maistu, avalyne, vaistais, ir kt. su pilna 100% garantija. Visi mokesčiai sumokami čia, gavėjas nieko nemoka. Siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Greitas pristatymas.

Prašykite mūsų siuntinių sąrašų:

OVERSEAS CARGO CO.
4426 So. Rockwell Street,
Chicago 32, Ill.
Tel.: YArds 7-4337

ŠVIESKIMĖS

ILGI ŽIEMOS VAKARAI VERKDAMI PRAŠO KNYGŲ, ypač tų, kurios parduodamos už visai žmonišką kainą ir kurias pradėjęs skaityti, skaitysi neatsikvepdamas, kol pabaigsi. $13.00 VERTĖS KNYGŲ DABAR TIK UŽ $5.00! Tuoj kišk penkinukę į voką ir siųsk, nes tokia proga atsitinka retai, nei aukso klodų suradimas.

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. 311 psl., kaina $3.00.

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI (novelės) sako: skaitai mane, nes aš parodau tau gyvenimą baisesni, negu pats gyvenimas parodytų. 316 psl., kaina $3.00. Iliustruota.

ŠIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi 449 psl., kaina $4.00. Iliustruota.

ŠLIUPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik mane skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiosios dalies darbus, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kieti viršeliai, o tik $3.00!

VISOS 4 KNYGOS SYKIU tik už $5.00! Persiuntimo kaštus apmokame. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Puikiausia Kalėdų dovana — šios knygos.

KARLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

Vaistai viduriam

Čia yra naminiai vaistai: mišinys šaknų, žolių ir sėklų. Ji vartojama arbatos formoje nuošių ligų: skilvio neviršžinimo, inkstų (kidneys, odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šiurpuliavimo, peršalimo, dieglių, renmatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kaina $4.00.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.

THE VICTORY BAR
GĖRIMAI, UŽKANDŽIAI
John Davis—Dovidaitis sav.
Buvęs Brooklyno biznierius, kviečia tautiečius atsilankyti.
3530 NO. MIAMI AVENUE,
MIAMI, FLORIDA
Tel. 82-9222

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
(47th St. ir Ashland Ave.)
LAfayette 3-9670

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N.E. cor. 7th & DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2nd Street PHILADELPHIA, PA
Tel. DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.
PO 5-4110

J. DAGYS Motina laiko mirštantį karį. (Centrinė figūra iš paminklinės lentos Žuvusiems už Lietuvą, esančios Toronte, Kanadoje.

SKULPTORIUI J. DAGIUI 50 METŲ

Tai buvo tų neramiųjų 1905 metų gruodžio 16 d. Gimęs antruoju sūnumi gausioje šeimoje, jis turėjo prižiūrėti ir supti savo mažuosius brolius ir seseris. Tai jo vaikystė. Tik pa tekęs į mokyklos suolą, jis pradėjo piešti. Čia jau ne tik draugai, bet ir paišybos mokytojas jam pripažino dailininko talentą. Baigęs gimnaziją (1927 m.), jis pradėjo lankyti Meno Mokyklą Kaune. Bet ir čia jis tebegalvojo apie tapybą. Skulptūra, kurioje jis vėliau pasireiškė, tada jam dar buvo svetima. Tik pradėjus dėstyt skulptoriui J. Zikarui, Jokūbas Dagys ėmė domėtis šia sritimi. Jo laisvos kompozicijos buvo vertinamos ne tik skulptoriaus J. Zikaro, bet ir architekto Dubeneckio.

J. Dagys (autoportretas).

1932 m. baigęs Meno Mokyklą, jaunas skulptorius, sąlygų verčiamas, nuėjo mokytojauti. Bet ir pedagogo darbą dirbmas, jis neapleidžia kūrybos: dalyvauja meno parodose Kaune ir net užsienyje. Ypač jo granitinis kūrinys "Pavargęs žmogus" padaro gilaus įspūdžio tiek saviems, tiek latviams ir estams.

Kilusi karo audra Jokūbo Dagio kūrybos darbą nutraukė beveik dešimtmečiui. Gyvendamas Vokietijoje, tiesa, jis žuvusiems mūsų tautiečiams Greveno kapuose paliko kuklų paminklą. Nuvykęs į Anglija, jis lankė muziejus, studijavo. Ir čia jis paliko kuklų medžio drožinį: Londono lietuvių katalikų bažnyčiai iškaptavo Šv. Kazimiero statulą.

Persikėlęs į Kanadą, skulptorius Dagys vėl ėmė reikštis, ypač medyje. Su naujais kūriniais skulptorius Dagys dalyvauja meno parodose Toronte ir Montrealyje. Spauda apie jį labai aukštos nuomonės.

Be laisvos kūrybos, Dagys atliko keletą didesnių užsakymų. Pav., Toronto liuteronų bažnyčiai jis nupiešė didžiulį paveikslą "Kristaus malda Gestsemanes sode". Vėliau jis iškalė medyje "Žuvusiems už Lietuvą", kurios centrinį vaizdą — motiną ir mirštantį karį — matome šio laikraščio puslapiuose. Paskiausiu laiku jis darbuojasi prie Kryžiaus stočių (stacijų), kurios bus padėtos Toronto lietuvių bažnyčioje.

Šių žodžių autoriui teko lankytis Dagio studijoje ir gėrėtis jo kūriniais.

Skulptorius Dagys, nenorėdamas sustingti kasdienybės kevale, mėgsta lankytis didžiuosiuose meno centruose. Ir Kanadoje gyvendamas, jis nepraleido progos, neaplankęs Chicagos ir New Yorko.

Baigiant šias pastabas apie skulptorių Dagį, sulaukusį 50 metų amžiaus, reikia pasakyti, kad jo išsilavinimo akiratis anaiptol nesibaigia tapyba bei skulptūra. Literatūra, ypač poezija, jam nesvetimos.

Beje, skulptorius Dagys sva joja apsigyventi Jungtinėse Valstybėse. P. D.

Kalėdinis Margutis

Kalėdinis Margučio numeris jau yra pasiekęs skaitytojus, ir jis keleriopai įdomus. Šiame numery randame dėmesio vertą pasikalbėjimą su J. J. Bačiūnu iš jo kelionės po Europą. Tame pasikalbėjime J. Bačiūnas atskleidžia dalykų, iki šiol mažai kam žinotų Lietuvos laisvinimo veiksnių, ypatingai Vliko, veikloj. Šiame numery taip pat įdėtas atpasakojimas, kaip kan. Tumas Važgantas Valstybės Teatre kreipėsi į pre zidentą Stulginskį, prašydamas, kad jis paleistų iš kalėjimo Vairo redaktorių Antaną Smetoną. Tatai įvyko tais laikais, kai krikščionys demokratai valdė Lietuvą ir buvo pritaikę Lietuvai labai kietą režimą. Su šia medžiaga susipažinti tikrai įdomu ir labai naudinga akivaizdoj dabartinių pastangų, kurių pilna visur laisvinimo veiksniuose...

Šiame kalėdiniame Margučio numery yra ir kitų straipsnių, daug iliustracijų, pasisakymų ir kitokios medžiagos. Margučio prenumerata metams tik $3.00. Be to, naujai užsisakiusiem duodama nemokamai Margučio numeris su prezidento Smetonos atsiminimais apie paskutines Lietuvos nepriklausomybės dienas.

Vienas Margučio numeris siunčiamas susipažinti. Pasiųskite savo adresą ir gausite Margučio numerį. Adresas: 6755 S. Western Ave. Chicago 36, Ill. V. K.

KALĖDŲ ŠVENTĖS ZARASŲ KRAŠTE

Kūčių rytas prikelia visus tinginius. Moterys triūsia virtuvėje kepdamos pyragus, virdamos kviečius, o vaikai čiauškia prie šližikėlių ir kitų parpeliukų. Vyrams šiandien vietos troboje nėra. Ir jie triūsiasi klojime, tvartuose. Su apyaušriu šeimininkas apeina rugių lauką, pažadina rugelį šventėms, rūpestingai atkasdamas iš po sniego ir vėl užberdamas sniego sauja. Paskui jau šeimininkas apeina sodą, uždeda ant obelų šiaudų saują, suvilgytą medaus miešime, kad sodai šiais metais nuo vaisių lūžtų, o tada apeina kiekvieną vaisių medelį ir jį papurto, derlių šaukdamas. Apie pietus į sniegą išgena visus galvijus, tegu pasišoka ir pasidžiaugia ateinančioms šventėms.

Šeimininkas ar jo tėvas šian dien kuria pirtį. Ją turi pakurti vyriausias šeimos vyras ar moteris. Šiandien pirtį kūrena tik beržinėmis arba uosinėmis, ąžuolinėmis malkomis, vengia minkštųjų ir spygliuočių, nes pirtis turinti būti tikra, karšta ir be pikto garo.

Po pirties renkasi šeima pirkioje. Šeimininkas užtiesia šienu stalą, o šeimininkė visą šieną balčiausia, būtinai mergautinių dienų austa, staltiese. Ant stalo dedamas kryželis, sudedami visi kūčių valgiai ir dedama malda. Ilgos šiandien maldos. Atgieda visą "Eik, Adomai, iš Rojaus, pažink procią artojaus", atskaito Šv. Jėzaus vardo litaniją, sukalba penkerius poterius prie gimstančio Kristaus ir po trejus poterius už kiekvieną giminės mirusį, kurį tik kas nors iš senųjų beatmena. Tuomet šeima sėda prie stalo.

Šeimininkas paima "Dievo pyragus," persižegnoja ir pabučiavęs kryželį, juos perlaužia. Jei yra vyresnis žmogus, tai pyragus jis visiems padalija, o ne, tai pats šeimininkas. Pirmiausia valgo žuvį, kuri atnešama garuojanti, tiesiog iš krosnies. Kartais, neturint tik pagautos žuvies, kūčių vakarą duodama ir džiovinta žuvis, silkė. Tačiau seniau šį vakarą visados buvo tik vakar dieną pagautos žuvies. Po žuvies valgydavo avižinį kisielių, parpeliukus su kviečiais ir miešimu, parpeliukus su medumi ir aguonų pienu ir t. t.

Kūčių valgių metu iš po staltiesės traukia šieną, žiūrėdami kieno gyvenimas laimingesnis ir ilgesnis, žvalgosi į šešėlius, jaunimas bėga klausytis šunų lojimo, parsineša malkas ir skaito poromis, žiūri kam lemta kitais metais ištekėti ar vesti. Asloje paleidžia gaidį, kad šis iš įvairių grūdų išrinktų sekančių metų derėsiančią sėklą, kad jis pranešty merginoms vestuves. Seniausias šeimos žmogus išvėto iš niekotės (geldos) merginų apavą, kad žinotų, kuri iš jų ištekės. Taip pat vaškas ar švinas buvo liejamas į šaltą vandenį ir žiūrima kas išsilies. Buvo žiūrima į vandenį, kokie veidai ir kokia laimė ten kiekvienam pasirodys.

Prieš vidurnaktį visi turėdavo sugulti. Šuo likdavo pirkioje. Ant stalo buvo paliekami visi valgiai, kad galėtų vėlės pavalgyti, o šuo paliekamas jų ramybei ginti, kad vėlėms niekas netrukdytų svečiuotis.

Ryto anksti keldavosi ir sėsdavo prie stalo. Užkandę skerstuvių, išskubėdavo bažnyčion. O bažnyčion važiuodavo ir eidavo visi. Pirmosios mišios buvo skiriamos piemenėliams, visi vaikai per jas giedodavo ir lirlindavo vamzdeliais, švilpynėmis pritardavo. Paaugesni senoje Zarasų bažnyčioje sukdavo "Betliejų", t. y. ant didelio rato buvo pritaisyta daug įvairių Kristaus vaikystės scenų, jos visos buvo apšviečiamos žvakėmis. Per pirmąsias piemenėlių mišias lauke šaudydavo, sprogdindavo iš storo beržo, užstasyto paraku, didžiausias rėtas (kalades). Po pamaldų kiekvienas skubėdavo namo, vienas kitą lenkdamas ir pavytuosius kaimynus paveždamas.

Pirmą Kalėdų dieną į svečius niekas nevaikščiodavo. Tik vaikai, senio vedami, apeidavo kaimą, aplankydami kiek vieną pirkią šv. giesmes giedodami ir pažaisdami. Antroji diena—buvo jau svečių diena. Kaimynas lankė kaimyną, o jaunimas metėsi į didelę pirkią ar klojimą, kur pasirišę virves įtaisydavo supuokles. Ir supdavosi jaunimas dainuodamas per visą dieną, nes šokti tik po Trijų Karalių tegalėjo. Trečią dieną švęsdavo minėdami mirusius. Susirinkdavo kaimų kapinaitėse ir prisimindavo visus mirusiuosius. Visa diena buvo be juoko ir dainos.

Po Kalėdų pradėdavo tarpušvenčius. Iki Trijų Karalių buvo nedirbamas joks darbas, išskyrus kasdieninę ruošą. Visi tik vaikščiojo ir svečiavosi, o jaunimas — kaukėti lankė ir visas apylinkes, nors kaukes jau prieš 70 m. buvo pradėję labai drausti kunigai. Jos gana greit ir išnyko, tačiau tarpušvenčiai su pasisvečiavimais išliko iki paskutinių dienų.

J. Šileikis

Paskirtos dovanos

Baltic B-vė Brooklyne pradėjo gaminti naujus šokaladinius saldainius "Darius Girėnas" vardu.

Pirmas pagamintas 5 dėžes paskyrė dovanoms ir jau Kalėdų šventėms pasiuntė labiausiai pasižymėjusiems lietuviams berniukams:

Gabrieliui Kajeckui į Washingtoną (15 metų berniukui) už laimėjimą oratorinio konkursto. Vieną dėžutę 14 metų berniukui Antanukui Rudžiui (inž. A. Rudžio sūnui) Chicagoj, už jo lietuviškai pasakytą kalbą per Voice of America radiją į Lietuvos jaunimą. Be to, trys dėžutės dovanojamos Lituanistikos Mokyklai Brooklyne.

VIENYBĖS
SEPTYNIASDEŠIMT METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI
KONCERTAS

1956 m. vasario 5 d. sekmadienį, 4 v. p. p. Webster Hall, (11th St. ir 3rd Avenue,) New Yorke. Programoje: Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė, op. solistas Algirdas Brazis, solistė Florence Korsakaitė, aktorius Vitalis Žukauskas ir kiti. Šokiams gros Ričardo Kontrimo orkestras.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

PRANĖ LAPIENĖ

STONY BROOK, L. I.

Linksmų Kalėdų Švenčių

H. POVILANSKIENĖ

Restoranas, Baras ir Salė

158 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

A. S. TREČIOKAS

315 Walnut Street Newark, N. J.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

PRANAS IR ONA JAKŠČIAI

Richmond Hill, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

A. MATULIS IR W. VAIGINIS

sveikina šapos darbininkus ir visus savo pažįstamus

490 Johnson Ave., Brooklyn 6, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

BALLAS FUNERAL HOME

M. P. Ballas ir Albert Baltrūnas

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

A. VYŠNIAUSKO SIUVYKLA

168 Roebling St. Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

ANTHONY J. WESLAN

ADVOKATAS

16 Court St., Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

DR. BLADAS VENCIUS

499 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

EDWARD J. WIDNESS

99 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

ALLIANCE CLUB

Kazys ir Alvina Buividai

80 St. Marks Place New York, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

THAMES BAR & GRILL

Juozas Šapolas ir Jonas Vaiginis

147 Thames St. Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

DE KALB TAVERN

A. Sinus ir W. Sinus

Onderdonk & DeKalb Aves., Brooklyn

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių

JUOZAS GARŠVA

Joseph Garšva, Jr.

Anita Garšva

John A. Pauley

231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY

Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA

Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA per year ---------- $5.00
CANADA and other countries $6.00

Advertising Rates on Application

Tėvynės ilgesys

Išeivis visados ilgisi savo Tėvynės. Bet ypač jos ilgisi tremtinys. Ir kai artinasi Kalėdų šventės, šis ne savo noru apleidęs Tėvynę žmogus dažnai būna ne tik nuliūdęs, bet ir nusiminęs. Mat, didžiųjų švenčių nuotaikos ir kietos širdies žmogų verčia atsiminti su Tėvyne susijusią praeitį, kuri deja, negrąžinama.

Bet žiūrėkite, kas mus ragina grįžti į Tėvynę. Ruso I. Muratovo redaguojamame "Už sugrįžimą į tėvynę" leidinyje sakoma: "Kai kurie apleido tėvynę, laikydami širdyje nuokaudą dėl kokio nors neteisingumo, nesupratęs, kad nuoskaudos praeina, o meilė gimtajai žemei amžinai pasilieka."

Okupantas, kuris spygliuotomis vielomis apraizgė mūsų Tėvynę, kuris su šunimis saugoja, kad niekas iš ten nepabėgtų, dabar mus kviečia grįžti...

Iš mūsų begalinio skausmo, iš mūsų kasdieninio ilgesio, deja, taip gali tyčiotis tik piktas okupantas. Tai įskaudina ne tik tiems, kurie savo Tėvynę apleido, bėgdami nuo bolševizmo siaubo, bet ir tiems, kurie ją apleido tada, kai dar paties bolševizmo nebuvo.

Taip, nuoskaudos, kaip ir patys okupantai, ateina ir praeina. Ir rusas, mylėdamas savo tėvynę, sako, kad "meilė gimtajai žemei amžinai pasilieka." Mes patys tai žinome. Ir mes grįšime į Tėvynę. Bet grįšime savųjų, ne svetimųjų kviečiami.

AR VIENINGU KELIU EINAME?

JONAS MIŠKINIS

Bolševikų okupuotoje Lietuvoje, lietuvių tautos sūnūs bei dukros gyvena nuolatinėje grėsmėje, sunkų vargo jungą vilkdami ir golgotiškas kančias pergyvendami. Vienok jie savo laisvės ir savo teisių neišsižada ir ryžtingai veda laisvės atgavimo kovą. Nors jų jėgos, palyginus su priešo jėgomis, yra labai mažos, bet jie visvien visomis jėgomis spiriasi ir vieningai nepasiduoda priešo užmačioms. Jie nenustoja vilčių, tvirtai tikėdami, kad jų kova, sunkios kančios ir kraujo auka, nebus veltui sudėta ant Tėvynės aukuro ir kad ateis ta valanda, kai Tėvynė prisikėlės iš raudonosios vergijos — laisva ir nepriklausoma.

Ar žengiam tuo keliu?

Išrauti iš savo žemės daugelis iš mūsų perėjome tam tikrus vargo kelius tremtyje, o kada pasiekėme šiokių tokių materialinių laimėjimų, pamažu pradėjom pamiršti tuos savo sunkumus ir ėmėm atvėsti nuo siekiamo tikslo — Lietuvos išlaisvinimo. Galiausiai pradedam būti šakotais, vengiam vieningo darbo ir leidžiamės į tautiškus ginčus, dažniausiai sroviniais, o kartais asmeniško pobūdžio užsimam barniais bei priekaištais. Ir ši liga taip smarkiai plinta, kad jos nieku būdu jau negalima nuslėpti. Lietuviškoji periodinė spauda beveik kasdien ją demonstruoja viešumoje. Iš ko ir matome, jog gausus skaičius politinių srovių vieni kitus purvais drabsto, juodina, nesurasdami nei tiesaus Lietuvai laisvinti kelio, nei bendros kalbos. Vadinasi, trūksta vienybės.

Atrodo, kad patys nesuprantame, kaip negausios yra mūsų jėgos išeivijoje, ir kai prieš mus stovi dideli neišspręsti uždaviniai ir neatlikti darbai. Žodžiu, daugiau mėgstame tarp savęs kovoti, negu pozityviai veikti. O kad mūsų tauta anapus geležinės uždangos yra smaugiama, naikinama, daug kam pasidarė lyg antrasis klausimas.

Kur einam?

Prie ko veda tokia padėtis? Nemanykime, kad tatai mūsų broliams, seserims ir visiems lietuviams gyvenantiems Tėvynėje yra nežinoma arba didžiųjų valstybių sostinėse atitinkamose institucijose, kurios stebi emigracinių veiksnių veikimus, atitinkamai juos įvertindami, darydami iš to išvadas. Pavyzdžiui, neseniai užkulisy buvo praplitęs gandas, o dabar jau ir spaudoj užsimenama, jog Valst. Departamento nuomonė apie ukrainiečių egzilų veiklą yra neigiama. Esą, apgailėstaujama, kad ukrainiečių tauta netūri išeivijoje vieningo veiklos organo, efektyviai kovojančio dėl Ukrainos laisvės, su kuriuo galima būtų kalbėtis ir kuriam galima būtų pasikliauti.

Atrodo, kad nereikia šios nuomonės laikyti siaurai. Čia yra pasakyta ne vien ukrainiečiams, bet ir visiems kitiems panašiems.

Todėl vietoj bereikalingų ginčų, reikėtų mums ieškoti bendros išeities. Reikėtų tuojau bet kokią asmeninę neapykantą, ypač į iš Lietuvos nepriklausomo gyvenimo laikų. Ieškokim kelio, kuris jungtų mus, bet neskaldytų. Gana klampoti po dumblynus.

Neskraidykime padangėmis

Stebint šiandieninę mūsų organizacinę, o ypač politinę veiklą, berods, daugeliui atrodo, kad kai kurie apjungiamieji veiksniai su savo veiklos planais pradeda kilti į padanges. Tiesa, veiklos planą sudaryti nėra sunku, bet kai jį reikia vykdyti, susiduriama su įvairiomis kliūtimis bei sunkumais. Tautinį, kultūrinį darbą vykdykime palaipsniui ir siauresniu keliu. Mažiau vadovybių, daugiau realaus darbo. Nuo to nutoldami kartais galim neįžiūrėti mūsų pačių tautinio žlugimo grėsmės. Visgi turime atvirai pasisakyti, kad daug mūsų tautiečių rieda į pakalnę. Jeigu ir kiti jų pavyzdžiu paseks, tai savaime išblės ir mūsų rūpesčiai Lietuvos laisvinimo ir Lietuvos išlaikymo darbe.

Lietuviškai pamiršo angliškai neišmoko

Štai ką vienas patrijotas lietuvis, jaunas kunigas dėl lietuvybės išlaikymo tarp kitko pasakė:

Yra mūsų parapijoje antros kartos lietuvių, kurie jau motinos išmokytus lietuviškus poterius pamiršo, o angliškai neišmoko.

Tai kokia gi bus sauda iš tų visų mūsų laisvinimo ir lietuvybės išlaikymo darbų, jeigu pvz., už keliolikos metų lietuvių kalba išeivijoje taps lyg dvasia be vietos ir kaip vaiduoklė vaidinsis tik bibliotekų bei muziejų lentynose. O kas gi tuomet lietuviškus laikraščius skaitys?

Todėl ir yra būtiniausia pareiga rūpintis, kad lietuvybė iš mūsų neišblėstų ir kad mūsų vaikai ne tik mokėtų kalbėti lietuviškai, bet kad jie lietuvių kalbą su visu nuoširdumu pamėgtų ir ją brangintų.

Anadien nuėjęs pas lietuvį kirpėją radau du naujo ateivio sūnus, kurie tarp savęs kalbėjosi angliškai. Kirpėjas davė man suprasti, kad ir šie du jaunuoliai rieda pakalnėn. Tų vaikų tėvas save laiko dideliu patrijotu.

Taigi dažnai tenka rausti girdint faktus, patvirtinančius liūdnais reiškiniais. Nepaslaptis, kad turime nemažai lietuviškų šeimų su kurių vaikais lietuviškai negalima susikalbėti. Nors vaikų vardai skamba Lietuvos kunigaikščių vardais: Kęstučio, Algirdo, Gedimino, Vytauto ir tt. Liūdna, bet taip yra.

Daugiau savigarbos

Lietuvių tauta yra žutbūtinėj kovoj už savo likimą, lietuvis lietuvy turi matyti savo brolį, bet ne priešą. Todėl kiekvieno lietuvio yra šventa pareiga rūpintis, kad Lietuvos laisvinimo darbą lydėtų meilė, prisiminimas ir didžiausias noras ją išlaisvinti. Tad mes turime dar labiau stiprinti glaudesnius lietuvybės išlaikymo saitus, viesas kitą gerbti, branginti tėvų gimtąją kalbą, stiprinti tautinę sąmonę, vieningumą, nes tik šie ypatumai padės mums nugalėti sutiktas kliūtis ir padės nutiesti tiesų kelią Lietuvai į jos išvadavimą, laisvę ir nepriklausomybę.

Nuo to laiko, kai buvo paskelbtas daktarų E. C. Hammond ir D. Horn, pranešimas, kad yra galimas ryšis tarp cigarečių rūkymo ir plaučių vėžio, iš penkių rūkančių gydytojų vienas nustojo rūkyti. Tarp visų gydytojų maždaug trečdalis nerūko. Iš specialistų, gydančių vėžį, rūko tiktai 28%.

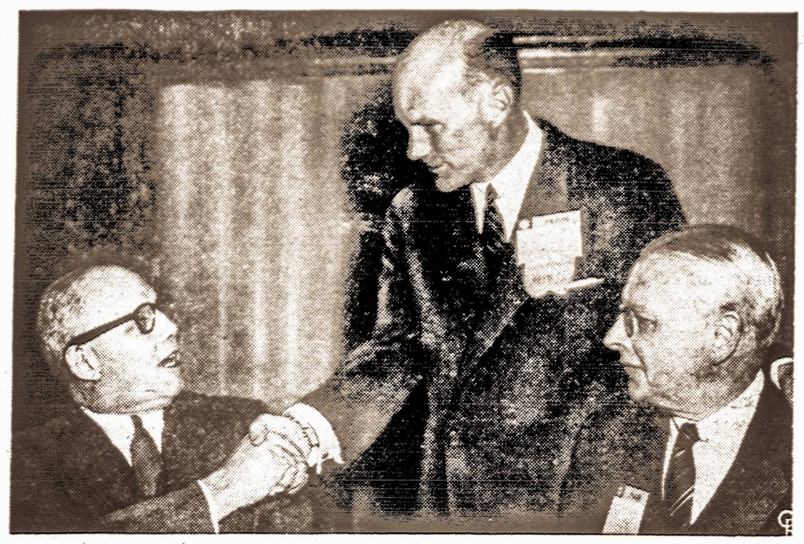

George Meany (kairėje) neseniai susivienijusių darbo unijų, A. F. of L. ir CIO, prezidentas, sveikinasi su Charles R. Sligh, National Manufacturers Ass. tarybos pirmininku. Dešinėje, Henry Riter, buvęs NMA prezidentas.

Teatrinėm temom (5)

TRYS DRAMOS IR JŲ TRAGEDIJA

Algirdo Landsbergio "Stiklinio Kamuolio" turinys ir idėja.—Kuo drama skiriasi nuo romano.— Kodėl autorius neperkelia veiksmo į Lietuvą?— Kurio amžiaus sulaukę mūsų autoriai pradės rašyti svetimom kalbom? — Kaip galėtumėm sudaryti saviems kūrėjams forumą?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Vienoj savo knygoj Balzakas kalba apie vorus, aklinai uždarytus stikliniame kamuoly. Jie ryja vienas kitą, kad išliktų. Bet jie nežino, kad kamuolys aklinai uždarytas"—

Taip vieno savo dramos veikėjo lūpomis paaiškina veikalo pavadinimą Algirdas Landsbergis. Savo "Stikliniame Kamuolyje" Landsbergis uždaro tris didžiuosius ir keletą mažesnių vorų. Jų 1 n. yra tūlas Rakevičius. Jis profesijos gydytojas. Tai cinikas ir teoretinis marksistas. 1919 metais pokario ir revoliucijos chaose jis viename Sibiro mieste susitinka su poete Valerija Naudaite. Ji graži, kūrybinga, pilna gyvybės. Tačiau ją slėgia ir įpareigoja praeities palikimas. Jos tėvas ir senelis buvo maištininkai, revoliucionieriai prieš esamą santvarką. Atseit, ją ap sunkina tradicija, kurios verslas yra griauti kitas tradicijas. Naudaitės eilėraščiai veikia kitus. Jų tarpe ir jauną čekistą Vladą Jomantą, kuris į tą Sibiro miestą atvyksta su tarybinės valdžios pavedimu Naudaitę, kaip revolicijos simbolį, nugabenti į Lietuvą, kur, kaip žinia, sovietinė santvarka tais metais turėjo kai kurio pasisekimo. Jomantas—voras 2 n.—įsimyli Naudaitę.

Voras 3 n. yra rusas Liškovas, lengvabūdis aristokratas, baletmeisteris, senojo režimo pažibos atstovas. Su tuo Liškovu Naudaitė buvo susipažinusi Maskvoje, tačiau toji pažintis pasibaigė nelaiminga meile, nes Liškovas nepanorėjo jos vesti.

Dramos bėgyje Naudaitė išduoda besidengiančio svetima pavarde Liškovo praeitį Rakevičiui, kuris savo ruoštu išduoda jį Jomantui, o tas budeliams. Toliau Rakevičius su Naudaitės pagalba išaiškina paties Jomanto "silpnas vietas" bolševikiniame tikėjime. Ir tas išduoda savo vyriausybei. Bet laikai tada buvo nepastovūs. Baltieji atsiima miestą, kuriame buvo susimetę Landsbergio veikėjai. Tas duoda dar kartą išvengusiam mirties Liškovui vėl pasirodyti scenoje. Naudaitę jis randa jau nusišovusią, tam, kad išgelbėjus Jomantą ir tam, kad radus išeitį iš susidariusios painiavos. Jomantas pabėgęs, o Rakevičius rauda prie Naudaitės lavono:

"Jei Dievo nebūtų, žmonės sukurtų Jį. Aš susikūriau Dievą. Dabar Dievas mirė".

Liškovas atleidžia Rakevičiui išdavimą, kaip paskutinę pagarbą Naudaitei, nes tikį, jog iš jų visų trijų tik vienas Rakevičius ją tikrai mylėjęs...

Naudaitė vaizduoja revoliuciją, kurią 1919 m. buvo norima atgabenti ir į Lietuvą. Ji graži, ji vilioja vyrus, tačiau savo paviliotuosius uždaro stikliniam kamuoly, iš kurio nebėra išėjimo. Vieni, perėję jos ugnį, netenka savo Dievo, savo tikėjimo, kaip Rakevičius, kiti, kaip Liškovas, sutaurina savo charakterį, tretiems, kaip Jomantui, revoliucija yra tik priemonė save surasti. Nau daitė, jei vėl prie jos grįšim, kaip prie moters, siekia abstrakčios garbės ir galios. Jos aistra Jomantui yra užtvenktos nesuprastos, neišnaudotos meilės išsiveržimas. Ji atperka save pasiaukojimu.

Kaip matome, "Stiklinis Kamuolys" vyksta dviem planais. Į jo veikėjus galima žiūrėti, kaip į tikrus žmones ir kaip į simbolius.

Atpasakoti tokios dramos turinį yra labai sunku ir net tam tikra prasme nereikalinga. Juk šiais laikais istorijos, kurias galima paprastai atpasakoti, yra rašomos romano ar novelės forma. Dramos forma gi rezervuojama tokiom istorijom, kurios reikalauja specialių apystovų ir veiksmų. Atskirai paėmus tos apystovos ir veiksmai atrodo lyg nepilnos, kai kada beprasmiškos, tačiau drauge suėmus, jos menininko piešiamos paveikslui duoda kažkokią gilumą, kurio negali pajusti jį tik skaitydamas. Lygiai taip pat, kaip pijaninu neišskambinsi simfonijos. Jos atlikimui reikalingas simfoninis orkestras. Tik tada pajunti jos grožį.

Bet mes neturime teatro ir man atrodo, kad jo neturėsime. Todėl aš čia pasakoju trijų dramų turinius, norėdamas įrodyti ir priminti, kad turime kūrėjų, kurie ir išeivijos sąlygose nenuleido rankų, bet toliau stengiasi puoselėti mūsų kultūrą. Čia pat tačiau man ateina ir kita tragiška mintis.

Skaitant Landsbergio dramą man atrodė, kad autorius gal būtų geriau padaręs veiksmą iš Sibiro perkėldamas į 1940-41 metų Lietuvą, prieš pat vokiečių okupaciją. Būtų buvę lengviai režisoriui ir artistams, o ir pati tema artimesnė, aktualesnė. Žinoma, jei vokiečiai savo teatrus gali atidaryti su drama apie atominio šnipo pergyvenimus Amerikoje, o prancūzai su drama apie Judą, galime ir mes revoliucijos esmę nagrinėti 1919 metų įvykių fone. Gal, kaip man atrodo, tas fonas ir tikslingesnis. Bet, antra vertus, "Stikliniame Kamuolyje" galėjo taip pat atsidurti ir kuri nors rašantį pažangiųjų eilėraščius Lietu-

(Nukelta į 6 psl.)

Šiandien kitaip negu vakar....

Lietuviai, kurie gimę Lietuvoje ir vėliau atvykę į Ameriką, prisimena, kaip ten buvo švenčiamos Kalėdų šventės, sutinkami Naujieji Metai...

Šeimos susirinkdavo prie Kūčių stalo... Anksti Kalėdų rytą važiuodavo į bažnyčią... Sniegas buvo apklojęs kaimų sodybas...

O Nepriklausomos Lietuvos miestuose Naujuosius Metus sutikdavo panašiai, kaip mes Amerikoje. Šeimos, organizacijos, draugai sutikdavo juos bendrai susirinkę, džiaugdamiesi, linkėdami laimės vienas kitam...

Šiandien kitaip, negu vakar... Lietuvos žmonės nelaisvėje... Kalėdos — nebe visų tautiečių brangi šventė, nes okupantas užgniaužė tautinę ir religinę laisvę... Ir Naujų Metų sutikimai ten nebe tie.

Ir ne visų lietuvių kelius dengia sniegas... Australijoje, Pietų Amerikoje, Kalifornijoje ar Floridoje — šios metinės šventės yra be sniego... Laisvieji lietuviai dabar yra išsisklaidę po viso pasaulio šalis. Nevienoda gamta, skirtinga aplinka, įvairūs ir kartais visai svetimi papročiai...

BET LIETUVIŠKA ŠIRDIS IR LIETUVIŠKA MINTIS VISUR TEBĖRA TA PATI...

Ji mus jungia į viso pasaulio lietuvišką bendruomenę. Mūsų visų širdys plaka tais pačiais jausmais, tais pačiais tikėjimais ir tomis pačiomis geresnio tautos gyvenimo viltimis bei troškimais...

Linkime savo draugams, pažįstamiems, visiems broliams ir seserims lietuviams, linksmų Kalėdų ir laimingesnių Naujųjų Metų! Ieškokime ir raskime bendrą kalbą ir bendrą darbą Lietuvos naudai. Tikėkime jos geresne ateitimi. Padėkime vienas kitam nelaimėje, varge, liūdesyje.

Ištverkime dar metus, ištverkime savo tikėjime ir viltyje dar tiek metų, kiek reikės Lietuvos laisvei atgauti! Tegu atėjusių švenčių džiaugsmas sustiprina mūsų dvasią. To nuoširdžiai linkime Jums visiems, broliai lietuviai!

Marijona ir Juozas Bačiūnai

Mielas Redaktoriau:

Siunčiu, štai penkinę metinėi Vienybės prenumeratai. Laikui slenkant, jei sveikas būsiu, tikiuos prenumeratą pratęsti.

Skaitydavau Vienybę ir iki šiol, tik nereguliariai, nes neprenumeravau. Pastaruoju metu, vename vėliausiųjų Vienybės n-rių, mano dėmesį atkreipė p. Petro Stulginsko laiškas, su kuriame išreikšta, tarp kitko, ir į Vienybę pažiūra, sutinku. Nesileisdamas į platesnę jos turinio analizę, turiu pareikšti, jog visais atvejais Vienybė ir įdomi, ir korektiška.

Vienybėje niekad neužtikau "įsakymų", kuriuos kažkokia įsivaizduojama teise vartoja Dirva, pav.: "Tuojau įsigykit šias knygas!" Nekartą pamanau: nejaugi redaktorius neranda skaitytojams primtimesnio knygų pasiūlymo išsireiškimo? Mano galva, — tai biznis, o jame, be daugelio ko kito, reikia ir mandagumo. Be kitų specifinių redaktoriui privalomų ypatybių, jis privalėtų būti ir psichologais. Dabar, šioje šalyje, kiekvienas sau jaučiasi ponas, todėl tokie grubūs pasiūlymai ne tik bizniui kenksmingi, bet kenkia ir laikraščio prestižui. Patyriau, jog nemaža kas išsirašo Vienybę, nes ši ne tik įdomesnė esanti, bet ir simpatiškesnė, "šiltesnė". O čia, tai jau tik redaktoriaus nuopelnas!

Netenka kalbėti apie kalbos taisyklingumo būtinumą laikraščiams bei knygoms. Šiandieną beveik dar visuose mūsų laikraščiuose ir knygose apsčiai randama "tašyte tašytų" sakinių, pav.: "...mes nesame padėję parašo po jokiu raštu, pareiškimu ar memorandumu" (Santarvė nr. 4-5, 1955, 169 pusl.).

..."ir adjutantas perskaito parašus po įsakymu"... (Tėvynės Sargyboje" II pusl.).

..."Keletą užkaltų vagonų prikimštų žmonėmis..." (Tėvynės Sargyboje 208 pusl.).

Tokių ir jiems panašių išsireiškimų knibždėte knibžda visi mūsų lietuviškieji laikraščiai ir knygos, nors, berods ir IV klasės gimnazistukas jau galėtų pasakyti kaip tos sąvokos turėtų būti rašomos.

Spauda atlieka labai svarbų uždavinį: padeda mums nepamiršti savo kalbos. Todėl turime būti jautrūs spaudos kalbai — sako prof. Steponas Kolupaila, (D-gas 17. IX. 55.).

Nesitenkinu vienu laikraščiu, todėl galiu palyginti kitus su Vienybe. Pažvelkime tik į vėliausiųjų Vienybės n-rių "vedamuosius" ir turėsime pasisakyti jos naudai.

Linkėdamas Vienybei augti ir stiprėti, besiartinančių Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga, redaktoriui p. J. Tysliavai ir jo artimiausiams bendradarbiams nuoširdžiai linkiu sveikatos ir sekmės!

K. J. Anuška.

Chicago, Ill.

TOKIU BŪDU

PR. LAPIENĖ

•

Einant tradicija sveikinu visus savo prietelius, visus pažįstamus, linkėdama linksmų švenčių ir kuo laimingiausių besiartinančių naujųjų metų. Sveikinu (atskirai) būsimą šio laikraščio moterų puslapio vedėją Emiliją Čekienę. Aš tikrai džiaugiuos, kad Vienybėj bus atgaivintas moterų kartą buvęs judrus kampelis.

Neabejoju, kad E. Čekienei pasiseks išjudinti moteris viešai pasidalinti mintimis. O moterys moka iškelti įdomių minčių, kurioms ir vyrai kartais entuziastiškai pritaria. Pavyzdžiui, Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas originaliai buvo nuspręstas įsteigti vienų moterų. Jų sumanymui ne tik vyrai pritarė, bet pasišovė jam ir vadovauti. Kaip matome, begalo didelį darbą tas Fondas ir šiandien tebedirba.

***

Aš jau rašiau kartą, bet aš noriu dar pakartoti, kad mums būtinai reikalingas antras šalpos fondas, kuris rūpinasi čia vietoj varge patekusiais žmonėmis. O tokių gi turime nemaža.

Vienybė iškėlė vieną ryškiausių pavyzdžių, prof. M. Biržiškos likimą. Nedaug geresnėj buityje yra ir jo du broliai ir daugelis kitų, atvykusių čia nebejauname amžiuje įvairių menininkų, rašytojų, mokslininkų titulais, nekalbant jau apie karo invalidus, kurie kartą ginklu buvo iškovoję Lietuvai Nepriklausomybę.

Tačiau sunku būtų tvirtinti kas didesniu kariu buvo: ar tas, kuris kėlė plieno ginklą, ar tas, kuris kalė plieno žodžius ir jais sąmoningo savo brolį. Tik sąmoningas lietuvis galėjo ryžtis atsikratyti svetimųjų valdžios.

Nesiginčijant dėl jų svarumo reikšmės mūsų istorijoj, mes žinome, kad jie visi vienodai yra verti mūsų paramos ir jie reikalingi jos tuojau. Iki šiol visi tie žmonės gyvena arba dūlėdami fabrikuose, arba atsidėdami pavienių žmonių geraširdingumu. Iš šalies pagalba negali jiems būti efektyvi. Neturime turtuolių ir jautresnieji yra ir taip perdaug apversti laiškais, prašančiais pagalbos. Visi kartu galėtume daug padaryti. Ir savijauta tokio šelpiamojo galėtų būti kurkas geresnė ir jis neprivalėtų niekam reikšti dėkingumo, kaip jo nereiškia pensininkai.

***

Man vis atrodo, kad Lietuvių Bendruomenė turėtų pasiimti užduotimi rūpintis mūsų kultūriniais reikalais ir žmomis, patekusiais varge. Būtų gražus ir milžiniškas darbas, Jis nesukliūtų su jokia kita organizacija ir didžiausi jos priešai, kaip gerb. Sandaros redaktorius Vaidyla, simpatiškai jai nusišypsotų, jei sužinotų, kad ir Amerikos laikraščių redaktoriais toji Bendruomenė rūpinsis. Tada ir visiems kitiems būtų aiškus reikalas tokios bendruomenės.

Kaip dalykai yra iki šiol, kai kam būna neaišku, kodėl, pavyzdžiui, žmogus, kasmet paaukodamas lietuviškiems reikalams po kelis šimtus dolerių vadinamas ne lietuvių bendruomenės nariu, jei jis nėra bendruomenės mokesčio poros dolerių sumokėjęs.

Prisipažįstu, juokingai man atrodė, kartą stebint Brooklyne Bendruomenės susirinkimą, iš kurio staiga pakilo visas būrys moterų ir vyrų durų link. Paklausiau, kodėl išeina, atsakė, kad, ar aš negirdėjusi, kad galį dalyvauti tik su kvietimais arba su bendruomenės nario knygute. Jie nesą bendruomenės nariai...

Pati jų išvaizda rodė juos esant lietuviais patrijotais, kurie išliko nepaveikti didmiesčio. Esu įsitikinusi, kad jie visi yra kurios nors lietuvių parapijos nariai. Ar gi toki žmonės ne mūsų bendruomenės nariai?!

Suprantu, kitose šalyse gal tai visa lengva išsiaiškinti, bet mums reikia ko konkretesnio, jei norime padaryti didelį darbą.

Labai sveikintinas pirmasis Bendruomenės Kultūros žygis surengti Carnegie Hall pramogą. Kita dalis turėtų pasiimti savišalpą.

Besiartinančiais naujaisiais metais pagalvokime apie tai.

ĮDOMI DR. J. BALIO PASKAITA

Jau buvo rašyta, kad Liet. Taut. korporacijų sukakties minėjime Brooklyne dr. J. Balys skaitė įdomią paskaitą "Likiminiai mūsų išeivijos uždaviniai".

Ryšium su Adomo Mickevičiaus 100 m. mirties sukaktim, kalbėtojas plačiai panaudojo šio genialaus vyro mintis, išdėstytas jo "Piligrimų Knygose", parašytose 1832 m. Paryžiuje.

Gerb. prelegentas dr. J. Balys pradėjo: "kaip žinoma, Ad. Mickevičius su daugeliu savo tautiečių ilgą laiką buvo priverstas gyventi išeivijoje. Jis sielojosi dėl tų pačių reikalų, kuriais dabar ne vienas iš mūsų sergame ir jieškome išeities. Adomas Mickevičius pabėgėlius palygino su audros sulaužyto laivo įgula, kurios dalis išsigelbėjo svetimame krašte. Ten jie ilgai ir nevaisingai ginčijasi, kokio tipo laivą reikia pasistatyti ir ką išsirinkti kapitonu, kad galėtų sugrįžti į Tėvynę. Tada atėjo paprastas vyras ir davė sveiku protu paremtą patarimą: tegul dailydės stato senojo stiliaus laivą, nes nėra laiko išbandyti naują stilių. O kai laivas bus pastatytas, tada patys būriuotojai išsirinks iš savo tarpo geriausią vyrą kapitonu, nes niekas nenorės paskęsti. Kiti (dailidės, mūrininkai ir mokyti vyrai) niekados negalės sutarti, tatai spręsti turės būti pavesta būriuotojams arba tikriesiems kovotojams krašte".

Kitame palyginime prelegentas papasakojo, kaip Ad. Mickevičius kalbėjo apie būrį žmonių, kurie keliaudami svetimuose kraštuose sukrito į vilkaduobę. Vadovas suklydo ir apgailestavo, kad pametė kelią ir beveik pražudė gerus žmones. Jis padarė, kas galima visiems iš vilkaduobės išsigelbėti, o tada pats atsisakė toliau vadovauti, tegul pabando kitas, gal jis bus sumanesnis.

Mes nesame tremtiniai, — kalbėjo toliau prelegentas, — nes prievarta mūsų į vakarus netrėmė. Mes esame bėgliai, laisvu noru pasitraukę iš kovos lauko. Mums tenka ypatingi uždaviniai kovoti už savo tėvynės laisvę svetimuose kraštuose ir visomis jėgomis ugdyti mūsų kultūrines vertybes, mokslą ir meną, kurių vystymasis Tėvynėje yra sutrukdytas priešo. Tačiau mes turime žinoti, kur yra ribos mūsų ambicijoms. Būdami bėgliai ir gyvendami svetimuose kraštuose, dažnai esame svetimų valstybių piliečiai, mes neturime jokios teisės diktuoti, pagal kokią konstituciją turės būti tvarkomas kraštas. Svetimoj teritorijoj gyveną asmenys, net jeigu dar ir nebūtų nustoję savo senosios Tėvynės piliečio teisių, jie nevykdo piliečio funkcijų, kaip balsavimas ar rinkimai.

Tuo pačiu bėgliai neturi jokios teisės, nei moralinės nei juridinės, keisti konstituciją, ar statyti kokius nors reikalavimus Krašto Vyriausybės įgaliotiems atstovams, turintiems valstybės tęstinumo įgaliojimus. Žinokime savo vietą, teises ir pareigas.

Mes esame nuo tautos kamieno atkirsta šaka, kuri anksčiau ar vėliau, negaudama gimtosios žemės syvų, turės nudžiūti, jeigu vėl nesusijungsime su kamienu, grįždami į Tėvynę. Esame paliesti nutautėjimo, sugadinti gyvenimo sunkumų ar patogumų, mes galime būti tik pagelbininkais, bet galime pasidaryti ir kenkėjais kovoje dėl Tėvynės laisvės. Tikrieji kovotojai yra Krašte. Jiems nebus reikalingos nei bėglių partijos, nei jų vadai, nei bėglių siūlomos konstitucijos. Visas tas dabartinis senųjų partijų žaidimas, siekiąs iš anksto užsitikrinti savo partijai vyraujančią rolę atsistačiusioje Lietuvoje, yra vaikiškas dar bas, lėlių teatro vaidinimas su "prezidentais" ir "ministeriais". Tai tik bereikalingas jėgų eikvojimas. Tikrasis atsistatysiančios Lietuvos kapitonas dabar gal yra Lietuvos miškuose su partizanais, gal užsislėpęs kur kolūkyje ar fabrike, bet tikrai jo nėra tų tarpe, kurie dabar gastroliuoja laisvuose vakaruose. Krašto kovotojai pasirūpins, kad bėglių politikierių sukeltos dulkės, nepasiektų toliau, kaip iki Kybartų. Gražiai pasakė A. Mickevičius:

"Nesiginčyk perdaug apie būsimosios Lietuvos valdžios formą. Ne tie, kurie daug ginčijasi, sudarys geriausią valdžią, bet tie kurie giliausiai myli savo kraštą ir yra pilni pasiaukojimo".

Pirmos svarbos uždaviniai bus išvaduoto Krašto ekonomikos, sveikatos ir švietimo atstatymas. Be aktyvaus valstybės įsikišimo ir tvarkymo, bent pradžioje, negalės būti apsieita. Tad "ekonominio liberalizmo" ir "kultūrinės autonomijos, eksperimentams nebus vietos. Kai jau Kraštas kiek apsitvarkys ir nuvalys didžiuosius griūvėsius, tada galės prasidėti demokratinis žaidimas, bet nebūtinai prancūziško tipo.

Toliau prelegentas dr. J. Balys atpasakojo, kaip A. Mickevičius pabrėžė paprasto arba vidutinio žmogaus reikšmę išeivijoje, kuris vadovaujasi sveiku protu.

Tie vidutiniai žmonės, bet ne partijų vadai arba vadinamoji "aukštuomenė" dalyvauja šiandien mūsų kūrybiniame gyvenime, kiek jo iš viso dabar yra. Visuose svarbesniuose kultūriniuose užsimojimuose susidomėjimo ir paramos parodo, kaip tik tas vidutinis žmogus. Už tat visi tie partinės spaudos reklamuojami "veikėjai", pasireiškią tik savo liežuviais, nustojo bet kokios reikšmės ir įtakos išeivių gyvenime. Jie pasidarė nudžiūvusi šaka, generolai be armijų, kurie tik dulkes kelia. Sveikas protas ir vidutinis žmogus nulems ir tolimesnį mūsų tautos likimą.

Būkime ne gydytojai, bet Tėvynės sūnūs, kaip šaukė A. Mickevičius. Nesvarbu, kokia bus Krašto valdžios forma ir kas jam vadovaus, svarbu tik, kad Tėvynė būtų laisva. Nėra nepakeičiamo vado ir nėra vienos tobulos ir visur tinkamiausios valstybės formos. Didesnis ar mažesnis jų tinkamumas pareina grynai nuo vietos ir laiko sąlygų. Mes nežinome, kokios sąlygos susidarys atsistatančioje Lietuvoje, tad ir jokio recepto iš anksto negalima nustatyti. Mes galime tik spėlioti, bet nestatyti reikalavimų, kurių vistiek nebus paisoma, — baigė savo turiningą paskaitą dr. J. Balys.

JAV viceprezidento Nixono duk terys, Julia ir Patricia, kalbasi su Kalėdų Senėliu, atvykusiu į Washingtoną iš North Pole, N. Y.

VIENYBĖS SKAITYTOJAI RENKA DEŠIMT PAČIŲ RYŠKIAUSIŲJŲ

Skaitytojas iškerpa kuponą ir jame surašo pavardes tų kandidatų, kurie, jo manymu, 1955 metais buvo ryškiausi savo srityse. — Reikia įrašyti po vieną kandidatą iš kiekvienos srities. — Kuponas su 10 sužymėtų asmenybių grąžinamas Vienybės red. iki 1956 m. vasario 1 d.

RINKIMŲ DUOMENYS PAAIŠKĖS VIENYBĖS 70 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI KONCERTE, 1956 METŲ VASARIO 5 DIENĄ (4 V. P. P.) WEBSTER HALL (11 GATVĖ IR TREČIOJI AVENUE) NEW YORKE.

Visuomenininkai

J. Audėnas
J. Ambraziejus
S. Barzdukas
Adv. S. Briedis
Ligija Bieliukienė
Dr. S. Biežis
Alena Devenienė
St. Gegužis
Juozas Ginkus
Kan. dr. J. B. Končius
Adv. K. Kalinauskas
Pr. Lapienė
P. Pivarūnas
Nadas Rastenis
J. Šlepetys
A. S. Trečiokas
Ds. M. J. Vinikas
Adv. J. R. Virbalis
P. J. Žiūrys

Politikai

Jonas Budrys
Prel. M. Krupavičius
Dr. P. Karvelis
W. F. Laukaitis
S. Lozoraitis
Dr. B. Nemickas
Antanas Olis
Vincas Rastenis
S. Raštikis
V. Sidzikauskas
E. Turauskas
J. T. Zuris
P. Žadeikis
K. Žalkauskas

Kultūrininkai

A. Bendorius
M. Gimbutienė
Nora Gugienė
Alf. Mikulskis
J. Olšauskas
Z. Ivinskis
Dr. V. Sruogienė
J. Puzinas
Alice Stephens
Dr. V. Tercijonas
Kun. S. Yla

Rašytojai

Jonas Aistis
L. Andriekus
A. Baronas
Stasius Būdavas
L. Dovydėnas
Antanas Gustaitis
Nelė Mazalaitė
Petronėlė Orintaitė

Menininkai

J. Augaitytė
S. Baranauskas
Algirdas Brazis
Adomas Galdikas
H. Kačinskas
Ona Kaskas
E. Kuprevičiūtė
Pranas Lapė
Aleksandra Merker
J. Pautienius
J. Rajauskaitė
Polyna Stoškiūtė
Vincė Jonuškaitė
V. K. Jonynas
A. Varnas
Wm. Vitkus
Romas Viesulas
J. Žilevičius
Vitalis Žukauskas

Laikraštininkai

Henrikas Blazas
Emilija Čekienė
Vitalis Bukšnaitis
Vyt. Meškauskas
S. Narkeliūnaitė
Dr. J. Prunskis
Bronys Raila

Studentai

J. Bilėnas
Ed. Kaminskas
Vyt. Kavolis
J. Kondratavičiūtė
B. Juodelis
L. Sabaliūnas
R. Šilbajoris
J. Špakevičius
Giedrė Zauniūtė

Sportininkai

Algis Daukša
Juozas Lapurka
Johnny Podres

Skautai

Alg. Banevičius
V. Bliumfeldas
J. Benešiūnas
R. Kezys
Č. Kiliulis
Romas Pakalnis
Vyt. Pileika

Verslininkai

J. J. Bačiūnas
C. S. Cheleden
J. Kapočius
J. Karvelis
L. Norkus
Antanas Rudis
J. K. Valiūnas

Pavojus dėl pavojaus yra beprasmis L. Hunt

Nedrąsus žmogus yra išsigandęs prieš pavojų, bailys — pavojaus metu, o drąsuolis — pavojui praėjus.

J. P. Richter

Venk kritikos kitų sąskaiton.
H. Mann

KUPONAS

Didžiojo Vienybės konkurso (labiausiai pasireiškusių 1955 metais asmenybių dešimtinei išrinkti) kandidatai:
(Įrašykite vardą, pavardę).

1. Visuomenininkas .....
2. Politikas .....
3. Kultūrininkas .....
4. Rašytojas .....
5. Menininkas .....
6. Laikraštininkas .....
7. Studentas .....
8. Sportininkas .....
9. Skautas .....
10. Verslininkas .....

Šį kuponą (su kandidatų vardais) reikia grąžinti iki 1956 m. vasario 1 d. šiuo adresu: VIENYBĖ, 412 Bedford Ave. Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

KĘSTUTIS W. MICHELSON
87-14 111th ST.,
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 6-6060

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

JUOZAS GRABAU
Licensed
REAL ESTATE BROKER
Patyręs nekilnojamo turto pirkimo pardavimo tarpininkas. Namų pirkimo ar pardavimo atveju patartina kreiptis į savo tautietį. Būsite patenkinti sąžininga ir rūpestinga paslauga.
227 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y.
STagg 2-7524

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 6-1800

ELMHURST AUTO COLLISSION REPAIRS
ZIGMAS ZALIAUSKAS, Sav.
Taisoma, parduodama, tarpininkaujama
ir padedama nupirkti automašinas.
Sąžiningas, geras ir prieinamas patarnavimas.
90-30 43rd Ave. Elmhurst, N. Y.
Telefonai: IL 7-1400, IL 7-1437
Namų tel. GL 6-8659

AR ŠITAS AITVARAS NEKLYSTA?

Anas aitvaras, kuris Lietuvos ūkininkams gėrybes nešdavo, atrodo, neklystavo: kas būdavo vertas, tas ir gaudavo. Ypač gausiai buvo apdovanotas Simano Stankevičiaus pasakėčios žemaitis.

Bet šitas aitvaras klysta.

Pažiūrėkim, kur ir kaip.

Aš jį mačiau Sandaros laikrašty, skrendant į mane su dirbtinėmis dovanomis.

Tos dovanos tai pamokos, kaip rašyti eilėraščius. Pernai turėjau tokią pamoką dėl "Saulutės debesėliuos". Šiemet — dėl "Daiktų ir nuorūkų".

Nesvarbu, kaip kas atsiliepė apie šias mano knygeles, — esu dėkingas visiems. Net ir Aitvarui.

Nors ir nevisos recenzentų mintys man priimtinos, tačiau nesu nutaręs dėl jų ginčytis. Verčiau patylėti. Rodosi, taip elgiasi ir daugumas autorių.

Tylėjau ir dėl Aitvaro. Bet jis privertė mane prasižioti, tardamas šitokį sakinį: "O gal aš klystu? Už klaidų nurodymą būčiau dėkingas".

Kaipgi dabar tylėti? Žinau, kad jis klysta. O už klaidų nurodymą, kaip matote, blogų pasekmių neketina būti.

Tai ir kalbu. Neginu savęs nei savo eilėraščių. Tik noriu pulti Aitvarą už jo pamoką, iš kurios nieko negaliu pasimokyti, nebent "nusimokyti".

Vienas iš Aitvaro straipsnelių pavadintas "Al. Barono rizika". Išeitų, kad Aitvaras puola ne mane, bet Baroną, kuris "šiomis dienomis pasirodė nebijančiu rizikuoti". Barono rizika buvusi tokia, kad, recenzuodamas "Daiktus ir nuorūkas", išdrįso pasakyti: "Susilažęs nerasi blogo sąskambio ar kirčio klaidos".

Aitvaras randa tokių klaidų, kur "ritmas reikalauja kirčiuoti to žodžio vidurinį skiemenį, o gramatika reikalauja kirčiuoti jo paskutinį skiemenį." Panašių klaidų aukščiau jis rado ir "Saulutė debesėliuos".

Nesakyčiau nieko, jei Aitvaras tų klaidų nebūtų taisęs. Tačiau taisė ir... nutaisė.

Tos klaidos visai nebuvo klaidos. O Aitvaro klaidos gal irgi ne klaidos. Tik paprasti dalyko nežinojimai. Tik aklas ritmo laikymasis, nenuskriaudžiant, žinoma, ir gramatikos, tiktai nuskriaudžiant pačią poeziją.

Kaikurie jo nutaisymai nedideli ir eilėraščius mažai tegadina. Bet yra ir tokių, kuriuos reikia vyti lauk iš poezijos.

Kodėl Aitvaras eilutę "Mergaitė alpsta vidury šokio" nori ištaisyti šitaip: "Mergaitė alpsta nebaigus šokio"? Dėl ritmo, žinoma. O ar jis žino, kad garsų "s" ir "š" susidūrimas (nebaigus šokio) vytinas iš eilėraščių lauk?

Dėl ritmo aš pats esu labai skrupulingas. Skaitydamas poetus, daug kur randu ritmo klaidų. Bet nerandu jų Antano Baranausko "Anykščių Šilelyje" (cituoju keletą eilučių):

Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę!
Kas jūsų grožei senobinei tiki?
Kur toj puikybė jūsų pasidėjo?
Kur ramus jūsų užimas nuo vėjo?
Kur jūsų žvėrys, gyvuliai, žvėreliai?
Kur žvėrių olos, laužai ir urveliai?
Visa prapuolė, tik ant lauko pliko
Kelios pušelės apykreivės liko!...

Ar nereikėtų šitų eilučių taisyti? Aitvaro nuomone turėtų būti — taip. Kitaip jis nebūtų nuoseklus.

Aitvariškai galvojant, ritmo pagrindu imant pirmąją eilutę, ją atitiktų tiktai antroji eilutė. Visas kitas eilutes reikėtų taisyti (trečioj eilutėj pirmosios eilutės kirčiavimui netinka žodis "jūsų", ketvirtoj — ramus, penktoj—gyvulėliai, ir t. t.).

Manau, kad Aitvaras atsisakys savo nuoseklumo ir Baranausko netaisys. O jei norės pasilikti nuoseklus, tai turės netaisyti ir Žitkevičiaus, nors šis ir ne Baranauskas.

Kas, pavyzdžiui, išeina iš tokio taisymo? Buvo: "Rankas viens antram pasiduoda, kai skiriasi draugai." Pataisyta: "Rankas viens antro tad paspaudžia..." Kam tas žodelis "tad"? Ar gelbėti ritmui, ar gadinti eilėraščiui?

Yra poezijoj visokių ritmų, kurių Aitvaras neišmoks iš literatūros teorijos. Yra ir visokių kitokių plonybių, kurios ne tiek išmokstamos, kiek juste pajuntamos. Ritmu reikia vadovautis, bet ne aklai.

Aš nežinau: gal Al. Baronas kaikur ir rizikuoja. Tik ne šitoj, Aitvaro nurodytoj, vietoj. Kad mano tiesa, liudija kitas Baronas (Anykščių Šilelio autorius).

Leonardas Žitkevičius

Peter Rohnheimer buvo sunkiai sužeistas, kai į jo butą New Yorke įšiveržęs plėšikas norėjo išniekinti jo žmoną, (jos paveikslas matomas kairėje). Tris sykius peršautas, jis grūmėsi su plėšiku, kuris pabėgo, kai žmona, atsinešusi plaktuką, kirto jam į galvą.

TRYS DRAMOS IR JŲ TRAGEDIJA

(Atkelta iš 4 psl.)

vos gimnazijos mokytoja (kažkas panašaus į Salomėją Nerį) kuriai nusiteikęs gydytojas, jaunas NKVD ir, sakysim, buvęs smetoninkas karininkas.

Taip begalvojant, mane staiga nukrėtė šiūrpas. Ar gali mūsų autorius ar kuris kitas intelektualas, kuris Lietuvą paliko jaunas, prieš kokią dvylika ar daugiau metų, kuris brendo Vokietijoje, studijavo ar tebestudijuoja Amerikoje, atvaizduoti Lietuvą?

Gal žmogus, kuris išvykęs iš tėvynės, nesidairė į šalis, kuris iš jos išvyko dvasiniai subrendęs, kuris dabar jau turi 40 metų su viršum, tai gali padaryti. Bet tiems, kurie kūrybiniai brendo jau svetur, Lietuvos vaizdai, kalbant su M. Katiliškiu, yra "sunkiai beįtikinama pasaka, tik retomis iš ūkanų beišnyranti".

Eikime dar žingsnį toliau ir tada susidursime su kitu klausimu, kada mūsų jaunesnės rašytojų kartos atstovai, kurie nemoka savo minčių mūsų sukalkėjusiom smegenim patiekti kartu su geidžiamom "dešrom su kopūstais", pradės rašyti svetima kalba. Mes juk neturime jų mintim pareikalavimo, o jei kuriam pasisektų "išlysti" angliškai, vokiškai ar kuria kita kalba, tada jam giedotumėm himnus ir siųstumėm telegramas. Apie tokį autorių būtų rašoma mūsų spaudoje bent nemažiau kaip dabar apie kažkokią Svetlana Beriozova, kuri kaip baleto šokėja garsina Lietuvos vardą. (Ji su Lietuva tiek turi bendro, kad ten gimė, kur jos tėvas karjeros sumetimais buvo sulietuvinęs savo pavardę, o dabar vėl grįžo prie senosios rusiškos).

Kad jaunuolis čia išėjęs mokslus savo gilesnes mintis dėstys angliškai, to nereikia įrodinėti, tai faktas. Čia gyvena žydai juk rašo savo romanus angliškai, o Vokietijos žydai rašo savo noveles vokiškai, Prancūzijos —prancūziškai. Nuo to neišgelbės joks "tautinio auklėjimo vadovėlis", to reikalauja pats gyvenimas. Tik grįžę Lietuvon, tokie galbūt prabils lietuviškai. Bet tai jau ne mūsų valioje, mes galime įkvėpti tik kiek sentimento "old country" naudai.

Tačiau mums turėtų rūpėti kitas dalykas, kurį vienaip ar kitaip galėtumėm patvarkyti. Tai sudarymas tokių moralių ir gal net materialinių sąlygų forumo, kuris leisfų tiems, kurie yra dar pasiryžę savo kūryba pasireikšti lietuviškai, taip ir padaryti. Juk tai būtų naudinga ne tik mūsų kūrėjams, kultūrininkams, bet kartu ir kitiems, pasyviams tautiečiams. Aš bijau, kad į tą klausimą mes rasime atsakymą trečioje dramoje, apie kurią norime kalbėti. Jos autorius K. Ostrauskas, pavadindamas "Kanarėlė", veikiantieji asmens — ubagai.

((Bus daugiau).

Lietuviai Hartforde

HARTFORD, CONN.— Gruodžio 11 d. įvyko SLA Pild. Tarybos nominacijos vietos SLA kp. Duomenys toki: Prez. Kalinauskas gavo 24 balsus, vicepirm. W. M. Chase gavo daugumą. Iždininko vietai Čaplikas ir A. S. Trečiokas gavo daugumą balsų, N. Gugienė gavo 1 bal. Kiti po mažiau.

Nariai pasisakė už tuos kandidatus, kurie gyvena arčiau SLA centro. Teigiama, kad toli gyveną P. T. nariai brangiai kainuoja SLA organizacijai. Yra manoma, kad Kalinauskas ir Albinas S. Trečiokas gaus daugiausia balsų nominacijose.

Hartfordiečiai ruošiasi sutikti naujus metus savo klube, nes šiemet klubo vadovybė nutarė už vietas imti po $1.00 nuo asmens. Organizuojasi grupės ir užsako vietas. Bus svečių ir iš apylinkės kolonijų, New Britaino, Manchesterio ir k.

Vyrų choro nariai ir jų bičiuliai naujus metus sutiks G. Gižienės rezidencijoje, jų tarpe bus ir keletas vietos intektualų. **V.**

Eilinis amerikietis per metus sunaudoja apie 12 svarų druskos.

JAV kas trečią sekundę būna susisiekimo nelaimingas atsitikimas.

Kasdien inkstai išflirtuoja 150 kvortų skysčio.

Čiaudulys, jei nesulaikytas, šaus lašelius, slogos virusų pripildytus, 150 pėdų per sekundę.

Kalėdų ir Naujų Metų proga
sveikinu visus lietuvius ir lietuvaites.
Linkiu jiems mažiaus girtauti ir kortuoti, o daugiau skaityti knygas ir laikraščius.
PAUL J. KYRIUS
368 HOOPER ST., BROOKLYN 11, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS LINKI

UNITED INDUSTRIAL BANK
JUOZAS GARŠVA, VICEPREZIDENTAS
217 South Fourth St., Brooklyn, N. Y.
Prie Williamsburg Bridge Plaza
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
STEPHEN BREDES, JR.
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
Giminėms, draugams ir klientams
DILIS ENGINEERING CO.
Vladas ir Izabelė Diliai
543 S. Clinton St. E. Orange, N. J.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
GEORGE DIRŽIS
CONTRACTOR OF FINE COATS
FOR MEN AND YOUNG MEN
41 Wyckoff Ave., Brooklyn 37, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
JOSEPH VASTUNAS
Real Estate & Insurance
108-07 Liberty Ave., Richmond Hill, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
JULIUS PAKNIS
REAL ESTATE AGENTŪRA
133 Sealey Avenue, Arlington, N. J.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
KAZYS KUNDROTAS
LIETUVIŲ SIUVĖJŲ LOKALO DELEGATAS.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
GINKŲ SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
495 Grand St. Brooklyn 11, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
ANTANAS VIKRIKAS
123 - 125 Grand St. Brooklyn, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
sveikinu savo draugus
New Jersey ir New Yorke
A. MAŠINAUSKAS
KEARNY, N. J.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
A. LEIMON
BARBERNĖ
309 UNION AVE.. BROOKLYN, N. Y.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
T. WANCEVICH
123 SCHUYLER AVE. KEARNY, N. J.

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
A. P. MITCHEL CO.
(Mičiulių Rūbų Dirbtuvė)
1245 Broadway Brooklyn, N. Y.

SVARBIAUSIA — IŠLAIKYTI LIETUVYBĘ

Koks jaunimas, tokia tautos ateitis. Tauta be jaunimo — mirštanti tauta. O mūsų jaunimui, išsiblaškiusiam tarp svetimų žmonių, tikrai gręsia didelis nutautimo pavojus. Visos pastangos išlaikyti Lietuvą, visos gražios patriotinės kalbos mūsų susirinkimuose, visi sentimentai įvairiomis progomis reiškiami savajam kraštui neturės realios atramos, jei nepajėgsime išugdyti tikrai lietuviško jaunimo, sugebančio gyventi savo tautos kultūra. Dėl to svarbiausia mūsų viso veikimo pareiga yra gyvos lietuvybės išlaikymas.

Turime įvairių kultūrinių ir organizacinių priemonių lietuvybei išlaikyti. Tačiau pačios pirmaeilės yra: 1) lietuviškos šeimos sąmoningumas, 2) lietuviška mokykla. Šeima yra pats svarbiausias veiksnys, tačiau vien šeima labai dažnai nepajėgia atsverti visų svetimų įtakų jaunimui. Esame nuoširdžiai įsitikinę, kad be lietuviškos mokyklos sąmoningo lietuviško jaunimo išugdymas nėra pilnai galimas. O vis dėlto turime pasakyti liūdną faktą, kad yra nemaža lietuviškų šeimų, kurios savo vaikų į lietuviškas mokyklas neleidžia. Be abejonės, tos šeimos mėgina pasiteisinti, įvairiausiomis kliūtimis ir priežastimis. Sutinkame, kad kliūčių gali būti, tačiau pats reikalas yra toks svarbus tautiniu atžvilgiu ir toks pirmaeilis, kad visos kliūtys turėtų būti nugalėtos ir neturėtų būti nė vienos lietuviškos šeimos, kurios vaikai ar jaunuoliai nelankytų lietuviškos mokyklos.

Konkrečiai kalbėdami apie Brooklyną ir artimas apylinkes, turime priminti, kad čia Apreiškimo parapijos mokykloje jau kelinti metai veikia lituanistinės grupės lietuviškos pamokos, o Maironio Šeštadieninė mokykla varo jau septintuosius mokslo metus. Jei kam dėl atstumo nepatogu leisti vaikus kasdien į lietuviškas pamokas Apreiškimo parapijos mokykloje, tai vieną kartą savaitėje būtinai turėtų pasinaudoti Maironio Šeštadieninės mokyklos pamokomis. Lietuviškose mokyklose prityrę mokytojai moko lietuviško rašto, gražaus lietuviško žodžio, supažindina su Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, duoda žinių iš lietuvių literatūros istorijos, išmoko lietuviškų dainų, tautinių šokių ir pratina prie lietuviškų tradicijų. O svarbiausias dalykas, kad lietuviškoje mokykloje vaikas ir jaunuolis pamažu įauga į lietuvišką bendruomenę, susidraugauja su lietuviais vaikais, įpranta gyventi lietuviškos kultūros šviesa, įsijungia į savas jaunimo organizacijas.

Šiuo žodžiu mes kreipiamės per laikraštį į tas New Yorke ir apylinkėse gyvenančias lietuviškas šeimas, kurios savo vaikų dėl vienos ar kitos priežasties į lietuviškas mokyklas neleidžia. Tai daryti jaučiame lietuvišką bendrinę pareigą, nes jaunimas yra mūsų turtas, mūsų tautos šviesesnės ateities viltis.

Adv. J. Šlepetys
J. A. V. Lietuvių Bendruomenės New Yorko Apygardos Valdybos Pirmininkas.

A. Dimas
Lietuvių Bendruomenės New Yorko Apygardos Kultūros Tarybos Prezidiumo Pirmininkas.

PADĖKIME PROF. M. BIRŽIŠKAI

Sktn. A. Matonis, LSB JAV 1-jo rajono Vadeiva šiomis dienomis išsiuntinėjo visiems Atlanto pakraščių skautų vadovams žemiau paduotą raštą. Būtų gražu, kad ne vien skautai, bet ir kitos or-jos ir plačioji lietuvių visuomenė į šį prašymą atkreiptų rimtė dėmesį.

"Lietuvos Laisvės Akto Signitaro ir 1-jo lietuvių skautų vieneto Globėjo prof. M. Biržiškos šeimoje Šv. Kalėdos yra liūdnos, tamsios ir vargingos.

Kelių mėnesių laikotarpyje jų šeimą aplankė mirtis net du kartus: ji išplėšė jo mylimą žmoną, o štai dabar ir brangų žentą, kuris praktiškai vienas ir buvo visos 5 asmenų šeimos maitintojas.

Senelis, pats būdamas netoli 80 m., dabar turi vienas rūpintis savimi, 3 vaikučiais ir visiška ligone ir nedarbinga savo dukra — našle.

Ar gali būti didesnis vargas, nelaimė?

Lietuvio pareiga tokioje nelaimėje padėti. Ypač tam žmogui, kuris anais laikais daug kartu rizikavo savo gyvybe, pasirašant Laisvės Aktą ir vėliau kovojant už mūsų sostinės — — Vilniaus likimą.

Mes, skautai, turėtume greitai reaguoti: pasiųsti skiltimis — būreliais — vienetais seneliui paguodos žodį, įdedant į voką nors ir mažutę auką vaikučiams šventes pradžiuginti

Laiškus siųsti: Mr. M. Biržiška, 1122 So. Magnolia Ave. Los Angeles 6, Calif.

STATO OPERETĘ "JONINIŲ BURTAI"

Sausio 8 d. Brooklyno Operetės choras pasirodys lietuvių visuomenei su linksma trijų veiksmų operete "Joninių burtai". Šis veikalas vaizduoja Lietuvos kaimo jaunimo papročius ir išdaigas Joninių išvakarėse. Šio veikalo paruošimui buvo skirta daug laiko ir kruopštaus darbo. Kelis mėnesius iš įvairių šaltinių buvo rinkta medžiaga apie Joninių papročius, ir dabar ta medžiaga yra apipavidalinta ir įstatyta į operetės rėmus. Šį darbą atliko Operetės nariai St. Mazeliauskas ir St. Vaškys. Veikalui yra specialiai paruoštos dainos, kurios buvo dainuojamos Lietuvoje per Jonines. Daugumą dainų harmonizavo choro dirigentas muz. J. Stankūnas.

Choras, norėdamas neapvilti New Yorko ir apylinkių lietuvių, šiam veikalui intensyviai ruošiasi. Pagrindinės repeticijos vyksta Piliečių Klube (280 Union Ave. Brooklyne) kiekvieną antradienį ir penktadienį. Gi tautinių šokių, solistų ir vaidintojų repeticijos vyksta dažniau. Veikalo režisorius ir choreografas yra St. Mazeliauskas. Svarbesnes roles operetėj atliks V. Dumbrytė, I. Kalinauskaitė, B. Mečežinskaitė, V. Pranckienė (anksčiau buvusi Operetės vadovė), M. Žukauskienė, R. Kezys, J. Lapurka, M. Sutkevičius ir kt. Veikalo pastatymu daugiausia rūpinasi Gudelienė, A. Vizbara ir choro pirm. Vasikauskas.

"Joninių burtai" bus pastatyti puošnios Schwaben Hall scenoj. Plačioji visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti į šį retą ir įdomų parengimą ir tuomi paremti vienintelį nepriklausomą chorą Brooklyne.

R. Kezys

Įsidėmėtini skaičiai

Chicagos universitetas praneša, kad JAV gyventojai pereitais metais išleido 10,200,000,000 dolerių ligoniams slaugyti ir gydytojų priežiūrai. 8 milijonai šeimų ar amerikiečių gyventojų 16% pateko į skolas, dėl ligų praskolindami ligoninėms, gydytojams, dentistams ir bankams. Viso prasiskolinta vienas bilijonas dolerių.

Maironio mokykloje

Užpraeitą šeštadienį, Maironio Šeštadieninėje mokykloje įvyko antroji mėnesinė kultūrinė valandėlė. Programėlę išpildė 1 ir 2 sk. mokiniai, paruošti mok. E. Ruzgienės. Inscenizavo "Skaitykime liet. knygas". A. Šimukonis padainavo "Plaukia Nemunėlis" ir "Buvau aš linksmas". Padeklamavo "Algiui mokslas nepatiko". A. Ruzgaitė padeklamavo "Aš mergytė" ir padainavo "Pučia vėjas". M. Sandavičiūtė pasakė eilėraštuką "Aš lietuvaitė". "Mažieji dar pažaidė "Miške eglutė užgimė" ir "Klausė žvirblis čiulbonėlis".

Vaidino, šoko, dainavo, deklamavo jaunieji Brooklyno lietuviukai, lanką Šešt. mokyklą. Jie visi kalba ir dainuoja mokykloje tik lietuviškai. Savo "roles" gerai išmoksta ir noriai eina į "sceną".

Šios kultūrinės valandėlės duoda keleriopos naudos mūsų mažiesiems: pirmiausia, plečia liet. kalbos žodyną, kelia liet. žodžio bei dainos pamėgimą, ugdo pareigingumą, drausmingumą, iniciatyvą, visuomeniškumą. Viso šito neįmanoma vaikui nupirkti jokioje krautuvėje. Nei šeima nepajėgia mokyklinio amžiaus vaikui suteikti mokyklinės aplinkos. Tik lankydamas liet. mokyklą vaikas pajėgia išlikti "prie bandos", kitaip tariant, neatitrūkti nuo liet. kamieno, bei augti sąmoningu liet. bendruomenės nariu.

I. B.

Kuo mažiau žmogus galvoja, tuo daugiau jis kalba.

Montesquei

Triukšmas nieko neįrodo. Dažnai vištа, padėjusi tik kiaušinį, taip kadakuoja tartum tai būtų asteroidas.

Mark Twain

Asmuo, gerai nemokąs savo kalbos, taip pat gerai neišmoks ir svetimos kalbos.

G. B. Shaw

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių
$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

LIETUVIŠKŲ SALDAINIŲ CENTRAS

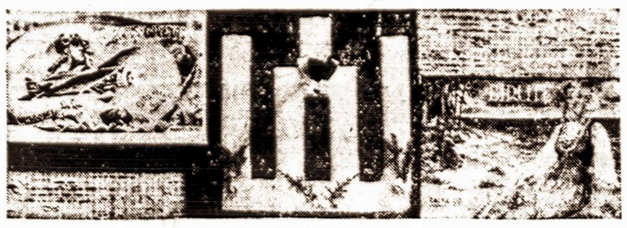

Lietuviški saldainiai: — **Darius-Girėnas, Gedimino Stulpai** ir **Birutė** — pagaminti Brooklyn, N. Y. Lietuviški saldainiai: — Vėželiai, Dūdelės, Vyšniai, Joniškio Slyva ir kiti pagaminti St. Petrausko, Chicago, Ill.

Dovanoms, Kalėdų Eglutei papuošti, Naujų Metų sutikimui ir kitiems lietuviškiems parengimams—tik lietuviški saldainiai.

Saldainių Centre—lietuviškų saldainių kainos prasideda nuo **77 centų už svarą.**

Lietuviškų Saldainių galima gauti:— **BALTIC CO.** 337 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y. EV 4-1232 ir **LAIMOS** Knygyne ten pat, Tel. EV. 8-6163.

Linkime linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų!

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje, yra švieži, nes jie atgabenami lėktuvais.
Šiuos tikrus, lietuviškos gamybos, sūrius Petras Lisauskas pristato visoms krautuvėms rytinėse valstybėse.
Gydytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.
Lietuviški sūriai, kurių Petras Lisauskas pataria tuojau užsisakyti, turi visas tas teigiamas kokybes.
Petro Lisausko krautuvėje (prieš Maspetho lietuvių bažnyčią) taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, tikrų lietuviškų dešrų ir šviežių, tiesiai iš farmos atvežtų, kiaušinių.
Atsiminkite: Petro Lisausko krautuvėje gaunami tik šviežiai produktai.
Petras Lisauskas lietuviškus sūrius reguliariai pristato šiems savo atstovams: V. Abeciūnas, New Britain, Conn. ir Boston Co., Elizabeth, N. J.

PETRAS LISAUSKAS
Lietuviškų sūrių Atstovybė Rytinėse Valstybėse
64-09 Clinton Ave., Maspeth, N. Y.
Telefonas TW 4-8087

ANTON APPEL
Parduodami lietuviški skilandžiai, dešros ir kiti pirmos rūšies maisto dalykai.
JERSEY PORK
428 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Telefonas, STagg 2-3108

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

Lietuvos Atsiminimų
RADIJO VALANDA
Jack J. Stukas
Direktorius
SEŠTADIENIAIS
nuo 4,30 iki 5,30 v. p. p.
WEVD, 1330 kil.
Visais reikalais kreiptis:
1264 WHITE STREET
Hilside, N. J.
WAverly 63325

Pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas yra
MARGUTIS
Jis iliustruotas, turiningas, įvairus ir visados gyvas.
MARGUTIS
išeina kiekvieną mėnesį. Pasiųskite adresą ir gausite numerį susipažinimui. Margučio metinė prenumerata tik $3.00.
MARGUČIO adresas:
6755 S. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

NEATIDĖLIOKITE RYTOJUI
Nei vienos dienos negalite laukti, jei norite apdrausti savo namus, baldus, automobilius, brangius kailinius ir tt.
Leiskite man parūpinti jums draudimo polisą jūsų pasirinktoje draudimo bendrovėje.
Jonas Juodis, Draudimo Brokeris, 664 Jamaica Avenue, Brooklyn 8, N. Y. Tel AP 7-9454
Dirbančiųjų patogumui mano darbo valandos: Darbo dienomis 6-8 v. v. Šeštadieniais nuo 8 v. r. iki 6 v. v.

Kraus & Nussbaum
Vyriškų drabužių parduotuvė
Kostiumai, rudeniniai ir žieminiai paltai. Kelnės. Kostiumai ir su dvejom kelnėm. Vietinės ir importuotos medžiagos. Pataisymas garantuotas.

Siuvame vyrams ir moterims kostiumus ir paltus pagal užsakymą.
308 E. 86th St. New York.
(šalia 2nd Ave)
Tel. RE 4-2471

CASINO TEATRAS
210 East 86th St., New York Tel.: RE 4-0257 BU 8-0561
Nuo gruodžio 23 iki 30 d.
"KOENIG FUER EINE NACHT"
Anton Wohlbrueck — Willy Fritsch — Margarete Slezek
ir
"MANON"
Erna sask
Naujausia vokiška apžvalga.

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
JULIUS MALDUTIS
BENDRI AUTO TAISYMO DARBAI
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Namų telefonas: HY 7-3247

DRABUŽIAI MŪSŲ SANDĖLY PARDUODAMI TREČDALIU PIGIAU, NEGU KRAUTUVĖSE
GERIAUSIA MEDŽIAGA IR DARBAS.
Ateikite ir įsitikinkite. Mes kalbame lietuviškai.
REGAL MANOR CLOTHES
53 WEST 23rd ST. NEW YORK 10, N. Y.
ORegon 5-5090-1-2-3

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.
Reikalų Vedėjas
I. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

STEAMBOAT INN
ALMA KASMOČIŪTĖ, Vedėja
ĮVAIRIAUSI GĖRIMAI IR PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
SALĖ ĮVAIRIOMS PROMOGOMS
DIDELIS IR GRAŽUS SODAS PIKNIKAMS.

Alma Kasmočiūtė
89-91 STEAMBOAT ROAD. GREAT NECK, L. I.
Telefonai
Greta Neck 2-1546 (Biznio)
Geat Neck 2-3389 (Namų)

PAS MUS

Dr. S. Biežis, SLA daktaras kvotėjas, ALTS pirmininkas, vietos veikėjo adv. Antano Sodaičio lydimas, lankėsi Vienybės įstaigoje.

Inž. A. Novickis su žmona Birute Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga įteikė Balfui 10 dolerių auką.

Danguolė Čekaitė, daktaro Vaclovo ir Emilijos Čekų duktė, praeitą sekmadienį dviem automobiliams susidūrus ir vienam jų užgriuvus ant šaligatvio, buvo sunkiai sužeista.

V. Rastenis ir R. Šilbajoris gruodžio 31 d. 9,30 v. r. Lietuvių Studentų Santaros suvažiavime (Paradise salėje Brooklyne) kalbės apie jaunimo sovietizavimą okupuotoje Lietuvoje.

Dr. B. Nemickas ir šeima vieton kalėdinių sveikinimų paaukojo 15 dolerių lietuvių politiniams kaliniams ligoniams Vakarų Vokietijoje.

Gediminas Čekas šiomis dienomis Heidelberge, Vokietijoje, baigė medicinos studijas ir sausio mėnesį grįš į New Yorką.

Albinas Rekešius su žmona Nancy motinos Valerijos Kazlauskienės namuose, Flushing, N. Y., neseniai turėjo antrojo sūnaus krikštynų puotą.

Ričardas Kontrimas, kurio orkestras —vienas iš geriausių New Yorke ir apylinkėje—gros Vienybės 70 metų sukakčiai paminėti koncerte, 1956 m. vasario 5 d. sekmadienį.

Albertas Baltrūnas, vietos laidotuvių direktorius, kviečia draugus užeiti į jo įstaigą, 666 Grand St., ir pasiimti po gražų sieninį kalendorių.

Antanas Ragickas su žmona Adele gruodžio 15 d. susilaukė antrosios dukrelės.

Raimundą Ošlapą žmona Regina šiomis dienomis apdovanojo gražiu pirmagimiu sūnum, kuriam duotas Dariaus-Edmundo vardas.

L. Sabaliūnas kalbės Santaros ideologijos klausimais Lietuvių Studentų Santaros suvažiavime, kuris įvyks gruodžio 31 d. Grand Paradise salėje Brooklyne.

New Yorkas ir Apylinkė

Didysis Naujųjų Metų sutikimas

Pučnicje Grand Paradise svetainėje šviesos Sambūris, Lietuvių Sporto Klubas ir Studentų Santara bendromis jėgomis ruošia vieningą Naujų Metų balių visai lietuvių visuomenei.

Programa be prakalbų, bet su trumpu koncertu humoristo poeto A. Gustaičio ir balerinos S. Vasiliauskaitės pasirodymu.

Stalai ar pavieniai bilietai užsisakomi, skambinant VA 1-3247, VI 9-5097, EV, 7-0463, taip pat Laimos knygyne ir pas Ginkų.

Publika jau rezervuoja stalus. Taip pat gausiai registruojasi jaunimas. New Yorko studentija savo susirinkimuose yra nutarusi jaunimo stalus gruputi vienoje vietoje. Svečių atvyksta ir iš kitų vietovių: Gražina Musteikytė, Rochesterio Lietuvių Studentų Sąjungos Skyriaus pirmininkė, Raimundas Šukys užsakė vietas 22 bostoniškiams, Lauriūnaičiai iš Bostono rezervavo bendrą stalą su Petkevičiūm, Liūtas Jurskis užsakė du stalus Philadelphijai, o Tamošaičiai savo prieteliams iš Bridgeporto. Be to, atvyksta inž. Z. Rekašius iš Detroito, inž. R. Babickas iš Clevelando, L. Sabaliūnas, A. Gaškaitė ir Vidugiriai iš Chicagos.

Pirmoje salėje vietų skaičius likęs labai ribotas. Antroje salėje stalai rezervuojami, paliekant stalus prie orkestro pirmiausia užsiregistravusiems.

Reiškiame padėką

Reiškiame nuoširdžią padėką dalyvavusiems mūsų vestuvėse — tiek santuokos metu bažnyčioje, tiek vėliau vestuvinėje puotoje. Dėkojame už sveikinimus, linkėjimus ir dovanas. Šia pačia proga linkime visiems linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų.

Jurgis ir Marijona Jokubaičiai

Pabaltiečiai studentai

Ateinančių metų sausio 28 d. Baltic Freedom House įvyksta Baltų Studentų Federacijos metinis suvažiavimas, kurio metu kalbės vienas Jungtinių Tautų atstovas, bus aptariami studentų veiklos planai ir renkama nauja valdyba.

Vakare, Webster Hall, įvyks koncertas, kurio programą išpildys lietuvių, latvių ir estų geriausi studentų talentai. Po koncerto —šokiai kuriems gros Ričardo Kontrimo orkestras.

Žurnalistų pobūvis

Gruodžio 17 d. Brooklyne, Liet. Žurnalitų S-gos New Yorko skyriaus valdybos pakviesti, buvo susirinkę čia gyveną rašytojai bei žurnalistai bendro pobūvio. Skyriaus pirm. kun. Barnabas Mikalauskas, O. P., savo sveikinimo kalboje nurodė, jog šio pobūvio tikslas pagerbti tuos sąjungos narius bei rašytojus, kurie ypač pastaraisiais metais pasirodė viešumoje su savo raštais. Tokių autorių buvo priskaičiuota daugiau kaip 10, bet pobūvyje tedalyvavo šie: kun. Tomas Žiūraitis, Jonas Aistis, Jonas Karys, Antanas Sodaitis ir Vincas Jonikas.

Įdomių ir sveikų minčių pobūvyje pareiškė: Juozas Tysliava, J. Aistis, V. Rastenis, kun. Žiūraitis, J. Karys ir kiti.

Brooklyniškės TMD kuopos susirinkimas

TMD 3 kp. susirinkimas įvyko gruodžio 18 d. Novickių bute, 630 Westminster Rd. Brooklyne.

Ši senosios išeivijos kartos kultūrinė draugija įsisteigusi net pereitame šimtmetyje, pasižymėjusi knygų leidimu. TMD kuopa Brooklyne buvo viena iš didžiausių ir veikliausių vienetų. Tačiau jos veikimas buvo nustojęs, ir tik prieš keletą metų, B. Novickienės ir J. Ambraziejaus iniciatyva, kuopa vėl atsteigta ir dabar vėl išaugusi į veiklių narių vienetą. Nariai daugumoje yra naujieji ateiviai, tačiau joje dalyvauja ir senųjų Amerikos lietuvių.

Susirinkimui pirmininkavo dr. A. Šliupaitė. Susirinkimą atidarė ir apie kuopos iki šiol nuveiktus darbus atskaitą davė buvusios valdybos pirmininkė B. Novickienė.

Šiuo metu draugija ir ši kuopa visas jėgas sukaupusi V. Daugirdaitės -Sruogienės "Lietuvos Istorijos" išleidimui. Iš pranešimo paaiškėjo, kad Brooklyno kp. daug nudirbta toje srityje: per trumpą laiką surinkta 39 prenumeratos šiai knygai. Susirinkimas nutarė dar labiau suaktyvinti šiai lietuviams taip svarbiai knygai prenumeratų rinkimą.

Buvusios valdybos kadendencijai pasibaigus, išrinkta nauja kuopos valdyba, kurion įeina: Birutė Novickienė, dr. Aldona Šliupaitė, Baniutė Mačiūnienė, Jonas Rutkauskas ir Andrius Vaišvila. J. V.

Prašoma apnakvydinti atvykusius studentus

Gruodžio 30-31 d. Grand Paradise salėje, 320 Grand St., Brooklyne, įvyksta Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas, kuriame dalyvaus daug iš kitų miestų atvykusių studentų. Jų bus ne tik iš Baltimorės, Philadelphijos ir Bostono, bet taip pat iš Detroito, Chicagos ir Clevelando.

Suvažiavimui rengti komisija prašo New Yorko lietuvių visuomenę apnakvydinti porai naktų vieną, du ar daugiau studentų, pagal turimas galimybes.

Visus, norinčius priimti svečius studentus, prašoma skambinti ar rašyti: D. Uzas, 51-61 56th Ave. Maspeth, N. Y. iki gruodžio 30 d.

New Yorko santariečiai iš anksto dėkoja už paramą.

V. Žukauskas, visų mėgiamas aktorius, Vienybės programai, 1956 m. vasario 5 d., duos naujus dalykus. Repertuaras, kuriam jis dabar ruošiasi, bus didelė staigmena.

Jonas Čėsna ir Simas Velbasis, mūsų skaitytojai Chicagoje, vietoj sveikinimų ir linkėjimų Kalėdų ir Najųjų Metų proga, pasiuntė po penkis dolerius prof. M. Biržiškai ir Vasario 16 gimnazijai.

Meno paroda

Lietuvių Studentų Santaros suorganizuota studijuojančių dailininkų paroda yra jau aplankiusi Urbaną, Detroitą, Clevelandą.

Parodoje išstatyti 39 paveikslai — Nijolės Bartuškaitės, Dalios Juknevičiūtės, A. Pagalytės, Danutės Sabaliauskaitės, J. Šapkaus, Nijolės Vedegytės, Vytauto O. Virkau, Ritos Žukaitės, Gražinos Krasauskaitės ir Melniko.

Paroda bus Grand Paradise patalpose (220 Gran Street, Brooklyne) gruodžio 30-31 d. Iškilmingas parodos atidarymo aktas gruodžio 30 dieną 6:30 iki 8 v. v. Akte dalyvaus iš žymesnių vietos visuomeninkų bei kultūrininkų sudarytas garbės komitetas.

Iš New Yorko paroda bus perkelta į Philadelphiją. Vietos Studentų Santaros Skyrius yra susitaręs su Liberty Federal įstaiga paveikslus išstatyti bankoko patalpose. Amerikiečių publikai bankas parodą pristatys kaip "Lithuanian Student Art Exibition". Paveikslai Philadelphijoje bus išstatyti visą savaitę.

Tolimesnis parodos maršrutas: Rochester, Boston, Chicago.

Duodami dovanas draugams, nepamirškite ir Vienybės — atnaujinkite savo prenumeratą.

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
ARLINGTON RESTAURANT
Jonas Valaitis ir
Alekas Vasiliauskas
383 Arlington Avenue
Brooklyn 8, N. Y.

Naujuosius Metus
ir šiemet sutiksime bendrai Liet. B-nės parengime
gruodžio 31 d.
10 val. vak. puošniose
SAEVA'S PARKVIEW SALĖSE,
260 KNICKERBOCKER AVE. BBOOKLYN, N. Y.
LB. N. Metų sutikimui ruošti komitetas maloniai kviečia jaunimą ir visus New Yorko-Brooklyno lietuvius į Naujų Metų sutikimą atsilankyti.
Programą išpildys šaunus SKAUTŲ VYČIŲ oktetas ir dramos aktorius V. Žukauskas, duodamas linksmų aktualijų. Šokiams gros R. KONTRIMO orkestras ir kapela.
Patariama stalus užsisakyti ir bilietus įsigyti iš anksto.
Bilietų kaina, įskaitant vaišes, šampaną ir kitką, suaugusiems 5 dol. Studentams, moksleiviams ir kariams 3 dol.
Bilietai gaunami: pas A. Vakselį, tel. VI 6-3246
pas J. Ginkų, tel. EV. 4-9293. Laimos knygyne EV. 8-6163.

DIDYSIS, TRADICINIS
Naujųjų Metų Sutikimas
Rengiamas:
Šviesos Sambūrio, Lietuvių Sporto Klubo, Studentų Santaros
GRUODŽIO 31 D. 9:30 v. v.
GRAND PARADISE DIDŽIOJOJE SALĖJE
320 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Programoje: poetas humoristas Antanas Gustaitis ir balerina Svetlana Vasiliauskaitė.
Baletas, vaišės su šampanu, staigmenos. Gros padidintas
JOE THOMAS ORKESTRAS
BILIETŲ KAINA: $5.00 užsisakant iš aukšto
$5.50 prie įėjimo
$3.00 moksleiv. ir kariams
Stalai užsisakomi: VI 9-5097, VA 1-3247, EV 7-0463

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
BARAS, RESTORANAS
SALĖ vestuvėms, susirinkimams, parengimams, etc.

Vyt. BELECKAS
savininkas
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewoode

Visiems Linksmų Kalėdų Švenčių
BRUNO MINET
Bar and Grill
43 S. 10th Street Brooklyn, N. Y.

LIETUVIS PERKA TIK PAS LIETUVĮ!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
MARIJONA JOKUBAITIENĖ, savininkė
JURGIS JOKUBAITIS, vedėjas
322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintėlė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 20 metų.

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED
3% A YEAR
Latest Interest Rate Compounded Quarterly
Deposits made on or before 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
Incorporated 1860
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000
Member Federal Deposit Insurance Corporation

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių užeigų Brooklyne
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533.

JŪSŲ VISOKERIOPAM TURTUI APDRAUSTI
JUOZAS ANDRIUŠIS
Atstovauja pirmaeiles draudimo įstaigas.
Gyvybė apdraudžiama per Travelers Ins. Co.
Hartford, Conn.
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
238 Leonard St. Brooklyn 11, N. Y.
EV. 7-8247.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLOKIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vakarais muzika prie baro.
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai.
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR SOKIAI
80 ST. MARKS PLACE, (8th St. ir 1st Avenue) NEW YORK, N. Y. GRamercy 7-9765

KRAUTUVĖ ĮSTEIGTA 1921 METAIS
MŪSŲ KRAUTUVĖ 1956 M. MINI 35 METŲ GYVAVIMO SUKAKTĮ
JUOZO IR ONOS GINKŲ SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ ŠVENTĖSE SIŪLO
GERIAUSIŲ SALDAINIŲ puošniose dėžėse, tinkamos dovanojimui Lietuviškų saldainių RŪTA — kaina nuo $1.50 iki $2.50 už dėžę.
Šokaladinių Kalėdų senelių ir kitokių žaislų
EGLUTEI meniškų papuošalų, importuotų iš Europos
Įvairiausių elektrinių lempučių eglutei
Taip pat gausus pasirinkimas kitų įvairių žaislų
AUKSINĖS RAŠOMOSIOS PLUNKSNOS Parker ir kitų žinomų firmų
ATVIRUTĖS angliškais ir lietuviškais įrašais, piešiniai lietuviškais, tautiškais raštais ir religiniais motyvais, su žinomų poetų—Bernardo Brazdžionio ir kitų šventiniais eilėraščiais ir sveikinimais
UŽSAKYMAI ATVIRUTĖM atliekami ir paštu iš anksto atsiunčiant pinigus. Atviručių kaina nuo 5 c. iki 20 centų
Daugybė kitų aukštos vertės prekių, tinkančių dovanoti moterims, vyrams ir vaikams
KRAUTUVĖ ATIDARA KASDIEN
Visiems mūsų pirkėjams ir lankytojams linkime geriausių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų
JUOZAS IR ONA GINKAI, SŪNUS IR MARTI
495 Grand Street, Tel. EV 4-9293 Brooklyn 11, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
linki visiems draugams ir pažįstamiems
VALERIJA KAZLAUSKIENĖ
FLUSHING, N. Y.